ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 20 июль
СЕШАНБА
№ 83 (5.525).
НАРХИ 10 СЎМ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

КЎСАКЛАР МАРЖОНИ

«Таллимаржон» давлат хўжалиги бош ҳосилоти Ўрол Бобомуродов бошчилигидаги бир гуруҳ мутахассислар барча майдондаги ғўзалар парваришини кўздан кечиришди. Ҳар туп ғўзада иккитадан бўлиқ кўсак, иккитадан гул, саккизтадан шона борлиги аниқланди.

Рўзи Чоршанбиев бошқарувчилик қилаётган 6-бўлим деҳқонлари 269 гектар майдондан режадаги 810 тонна ўрнига минг тонна пахта етиштириш мақсадида меҳнат қилишмоқда. Бўлимнинг барча бригадаларида ғўзалар текис ўсиб, кўсаклар кун сайин кўпаймоқда.

Сафар Туранов бошлиқ бригада деҳқонлари 42 гектар майдондаги ғўзаларни меҳр билан парвариш қилишмоқда. Бу борада механизатор Б. Холиёровнинг ҳиссаси айниқса, катта бўлаётир. 3-бўлимнинг Пўлат Ҳасанов бошлиқ бригадаси далаларида ҳар туп ғўзада 4—5 тадан бўлиқ қўсак санаш мумкин.

— Режамиз 9 минг тонна пахта етиштириш,— дейди бош ҳосилот Ўрол Бобомуродов. — Деҳқон даладаги ҳар бир ниҳолга алоҳида эътибор қилмаса, меҳр билан парваришламаса кўзлаган марраға етиш қийин. Тупроқда ортиқча нам бўлса, ҳосил тугунчаси кам бўлади. Бу йилги шароитда илдиз чириш касаллигининг олдини олиш мақсадида ғўза бўғзини тўпроққа тўлғазиш тадбирини амалга оширдик. Иккинчидан, суғориш муддатини ҳар йилдагидан маълум миқдорда камайтирдик. Ҳар ўн уч кунда суғоришни режалаштириб олдик. Бунда табақалаштириб сув таращга алоҳида эътибор бераяпмиз. Айни саратонда ғўза гул ва шона ташламаслиги учун гектарига 70—80 килограмм калий ўғитини солаётганлигимиз яхши натижа бераётир.

Хўжалик далаларида иш қизғин. Мўл ҳосил тўплашда ҳал қилувчи палла— саратоннинг сувига қондирилаётган ғўзалар кун сайин яшнамоқда.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

МИРИШКОРИГА БАЛЛИ

Мустақил республикамиз халқининг саломатлигини мустаҳкамлашда жаннатмакон гўша Чортоқ санаториясида даволанувчилар ёзда айниқса кўпаяди. Дам олиш кунлари эса сайр баҳона улар Чортоқнинг гавжум бозорини айланишади, кўнгилларига ёққан нозу неъматларни харид қилишади.

Завқ-шавқ оғушида ғалағовурга кўмилиб бозор кезамиз. Олдимиздан кенг кўкраклари орден-медалга тўлган отахон чиқдилар. У киши асли тошкентлик бўлиб, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийси, республика миқёсидаги нафақадор Мирабзал Саидов экан.

— Ҳафтада бир марта невараларим билан Тошкент бозорларида мева-чева харид қилишни канда қилмайман, — дедилар отахон. — Дам олишга келиб Чортоқ шаҳридаги бозорни айландим. Нархнаво билан қизиқдим. Бу ерда мева-сабзавотларнинг нархи анча арзон. Деҳқонларга балли, машина-машина сархил маҳсулотларни пештахтага тўкиб ташлашибди.

Дарҳақиқат, ҳар ҳафтанинг шанба ва якшанба кунлари Чортоқ шаҳри аҳолисини мева-сабзавот билан етарли таъминлаш мақсадида бозорга туманнинг жамоа хўжаликларидан келтирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари савдо ярмаркаси ўтказилади. Ярмарка Чортоқ тумани ҳокими Турсунали Пўлатов ташаббуси билан ташкил этилган. Биз бозорга тушган кунимиз туман тайёрлов-назорат идорасининг бошлиғи Ҳайдаржон Абдураҳимов кундалик юмушлар билан банд эди.

— Мана, — деди Ҳайдаржон Мадраҳимович, —«Ғалабанинг 45 йиллиги» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Юнусали Қосимов бир машинани тўлдириб янги сабзи, ўрик, саримсоқ пиёз, бодрингни бозорга юборибди. Қаранг, неъматлар киши кўзини яшнатади.

Бобур номли жамоа хўжалигидан келтирилган 6 тонна карамнинг килоси 25 сўмдан, пудратчи Турғунбой Ҳайитов юборган 3 тонна пиёзнинг килоси 80 сўмдан сотиляпти. Сал нарида эса гектаридан 300 центнердан сабзи етиштириб бозорда килосини 50 сўмдан сотаётган ижарачи Муҳиддин Маҳмудовнинг қўли қўлига тегмайди.

Расталарнинг иккинчи томонида «Москва» жамоа хўжалиги (раиси Маҳмуджон Ўрмонов)да етиштирилган «Нан»навли қизил сабзининг ҳам бозори чаққон. Дарҳақиқат, сифатли ҳосил ерда қолмайди, деганлари шу бўлса керак. Маҳмуджон ака раҳбарлик қилаётган колхоз шунингдек, боғча, касалхона ва хўжалик марказидаги бозорга ҳам карам, ўрик, сабзи, пиёз, олхўри етказиб бермоқда.

Юрт маъмурчилигига Алишер Навоий номли колхоз (раиси Муталжон Раҳимов) ва «Октябрь» жамоа хўжалигининг (раҳбари Усубжон Араббоев) боғбон ва сабзавоткорлари ҳам катта ҳисса қўшмоқдалар. «Минг раҳмат, фидойи миришкорларга». дейди бозорга ташриф буюрган киши.

Айланишда давом этамиз. Сал нарида «Чортоқ» жамоа хўжалигидан олиб келинган 1,5 тонна йирик ўрикнинг килоси 70 сўмдан ва 1,5 тонна олхўрининг килоси 60 сўмдан сотиб бўлинган ҳам эдики, яна икки машина бозорга кирди. Район агрокомбинати бош директори Собиржон Қозоқов ҳамма ишга бош-қош. Қайси транспорт қаерда тўхташини кўрсатиб турибди.

Сархил сабзавот ва мевалардан харид қилган шаҳарликлар бободеҳқонга миннатдорчилик изҳор қилиб, уйлари томон мамнунлик билан кетишарди. Бундай манзарадан бизнинг ҳам руҳимиз кўтарилди ва бахтиёр қўлимизга қалам олишга ундади.

Т. ҒАНИЕВ.

ҲАМ ЎРИБ, ҲАМ ЭКИБ

Қадоқ қўлли деҳқоннинг катта меҳнати эвазига етиштирилган, ризқ-рўзимиз бўлган ғалла шу кунларда ўриб-йиғиб олиниб омборга тўкилаётир. Айрим вилоят ва туманлар бу борада пешқадамлик қилиб, йиллик режани бажардилар. Лекин ҳали далаларда ҳосил кўп. Уни охирги мисқолигача нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш миришкорларнинг биринчи галдаги вазифаси бўлиб турибди.

Сариосиё туманидаги М. Диёров номли жамоа хўжалигининг ғалла ва бошқа бошоқли дон етиштиришга ихтисослаштирилган бригадаси азаматлари 160 гектар ерга буғдой уруғи сочган эдилар. Айни паллада етиштирилган ғаллани ўриб-йиғиб олиш уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

— Ўтган йил кузда суғориладиган майдонларда етиштирилган бошқа экинлардан бўшаган ерларга «Мексика» навли буғдой эккан эдик, — дейди бригада бошлиғи Жума Абдуллаев. — Бу билан алмашлаб экиш талабига амал қилдик. Бригадамизнинг жонкуяр аъзолари—ота-бола Эшбоевлар, Ҳ. Салимов ва С. Бойматов кабиларнинг фидокорона меҳнати туфайли барча майдонларда мўл ҳосил етиштирилди.

Бу йил июнь ойида ҳам ёғингарчилик бўлиб, ўрим-йиғим ишларини анча орқага сурди. Техника қисмлари ва ёнилғи етишмаслиги ҳам ишимизга путур етказди. Мавжуд муаммоларни имкони борича ҳал этиб ўрим-йиғимга киришдик. Ҳосил чакки эмас. Қисқа вақт ичида 100 гектардан зиёд майдондаги ғаллани йиғиштириб олдик. Мақсадимиз гектаридан 35 центнердан сара дон олиш. Далада иккита комбайн, тўртта трактор ишлаб турибди. Комбайнчи Бозор Пардаев ва Очилди Ниёзовларнинг меҳнати унумли бўлмоқда. Кунига 5—6 гектар майдондаги ҳосил йиғиштириб олинмоқда. Дон хўжалик омборига, сомон эса шу ернинг ўзида майдаланиб сут-товар фермасига пешма-пеш ташилмоқда.

Иш конвейер усулида ташкил этилган. Бўшаган майдонларга ҳайдов тракторлари киритиляпти. Ҳозирнинг ўзида 25 гектар ерга маккажўхори қадалди. 5 гектар ерга уруғлик буғдой ва қолган майдонларга маккажўхори экилади. Хуллас, бригадада иш қизғин. Деҳқонларнинг шижоатли меҳнати зое кетмади. Омборларга шу кунгача 350 тонна сара дон тўкилди. Шу билан бирга келгуси йил ҳосили учун ҳам пухта замин яратилмоқда.

А. РИВОЖЕВ.

Ўзбекистоннинг оби нони, ширмон нони... Табаррук бу неъматимизнинг номларини бирма-бир санаб ўтиш, унинг адоғига етиш душвор. Бу эса қалбларимизда фахр-ифтихор туйғусини уйғотибгина қолмай, балки ҳаёт силсиласининг боқийлигига ишора қилади. Зеро, нон тирикликнинг буюк неъмати.

Мустақил Ўзбекистонимизнинг ўз тараққиёт ва истиқбол йўли бор. Бу азал-азалдан ота мерос деҳқончилигимизнинг бугунги залворли меҳнатида ҳам ёрқин ифодасини топмоқда. Ғаллазорларимиз йилдан-йилга кенгайиб, унинг ҳосилдорлиги тобора ошиб бормоқда.

Аллоҳ Таоло бу йил ғаллакорларимиз меҳнатига барака берди. Мустақил Ўзбекистонимиз ҳудудидаги ғаллазорларда ҳосил мўл бўлди. Бошоқлар тўқ, дуркун. Жиззах вилоятининг Пахтакор туманидаги Амир Темур номли давлат хўжалиги ғаллазорларида шундай беназир манзара ҳукмрон. Хўжаликнинг бирлашган ижара ширкати деҳқонлари бу йил гектаридан 37 центнердан дон ҳосили олишни кўзлаб астойдил тер тўкишди. Шунингдек, улар арпа, беда-дон аралаш сочилган майдонлардан ҳам қувончли натижаларни қўлга киритишмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжаликнинг илғор комбайнчиси Нишонбой Абдиев кунига 8-9 гектар ердаги ғаллани ўриб-янчиб бераяпти. Хўжалик раҳбари Муҳаммад Субонқулов пешқадам ишчига омадлар тилади. 2. Ўз ишидан масрур бу азамат ишчи (ўнгда) Назар Аллашовдир. У ҳосилни нест-нобуд қилмасдан омборга етказиб беришда ҳар йилгидек ибрат кўрсатаяпти. 3. Комбайнлар ғаллазорларда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

МАЛИКА АННАНИНГ ТАШРИФИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 17 июль куни Буюк Британия қироличаси Елизавета II нинг Қизи Малика Анна зоти олияларини қабул қилди.

Ислом Каримов Малика зоти олияларини қутлар экан, унинг мамлакатимизга ташрифи Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасида қарор топаётган дўстона муносабатларнинг ўзига хос рамзи эканини таъкидлади. Ўзбек ва инглиз халқлари бир-бирини янада яхшироқ билиб олиши учун шаклланаётган иқтисодий, савдо-сотиқ муносабатлари баробарида маданий алоқаларни ҳам ривожлантириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Бу борада Ўзбекистон Республикаси ва Буюк Британия қўшма қироллигидаги қадимий шаҳарларнинг ўзаро бирodarлашуви муҳим омил бўлиши шубҳасиз. Бундан ташқари, Буюк Британия каби ривожланган мамлакатларнинг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва болаларни ҳимоя этиш борасидаги тажрибаси республикамиз учун қўл келиши табиий.

Ислом Каримов Малика зоти олияларига Ўзбекистонда болаларни ҳимоя қилиш, соғлом авлодни тарбиялаш ва атроф муҳитни яхшилаш борасида амалга оширилаётган тадбирлар хусусида сўзлаб берди. Мустақил республикада «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши мазкур масалаларни ҳал этиш давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бири эканидан далолат беради. Ўзбекистонликлар билан биргаликда мамлакатимизда соғлом авлодни тарбиялаш ишига улкан ҳисса қўшган чет эллик фуқаролар ҳам ушбу орден билан мукофотланиши мумкин.

Мамлакатимиз раҳбари Малика зоти олияларининг болаларни ҳимоя қилиш жамғармаси президенти ва бир қанча хайрия ташкилотларининг ҳомийси сифатидаги ташрифи мамлакатларимиз ўртасида мазкур соҳалардаги ҳамкорликнинг тикланишига йўл очади, деб умид билдирди.

Малика Анна қабул учун мамлакатимиз Президентига миннатдорлик билдирди. Республикамизга ташрифидан олган таассуротлари билан ўртоқлашди.

Малика Анна Англия ва Ўзбекистон ўртасидаги муносабатлар фақатгина иқтисодий ва савдо-сотиқ соҳаси билан чекланиб қолмасдан, илм-фан, маданият, соғлиқни сақлаш, атроф муҳитни соғломлаштириш, болаларни ҳимоя қилиш каби соҳаларни ҳам қамраб олиши лозимлиги тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг таклифини қўллаб-қувватлади.

Бу таклифларни амалга оширишда шахсан ёрдам беришга тайёр эканини маълум қилди.

Суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

* * *

18 июль куни Малика Анна зоти олиялари ва ҳамроҳлари Самарқанд шаҳрида бўлиб, унинг қадимий тарихий-меъморий обидаларини, Сиёб деҳқон бозорини томоша қилдилар, чинни завод ишчи-хизматчиларининг қизғин меҳнат фаолиятлари билан танишдилар.

* * *

19 июль куни Малика Анна зоти олиялари турмуш ўртоғи ҳамроҳлигида Лондонга жўнаб кетди.

(ЎзА).

СУРАТДА: Малика Анна зоти олияларини қабул пайти.

ЎзА олган сурат.

ИСЛОМ КАРИМОВ:

ИЛМ-ЗИЁ САЛОҲИЯТИ— ЮРТ БОЙЛИГИ

Бизга ўтмишдан ҳайратомуз обидалар, осори атиқалар билан бирга аждодларимизнинг ақл-заковати, зеҳни ва фаросати, фикрлаш салоҳияти — бой маънавий олами ҳам мерос бўлиб қолган. Мустабид тузум ўрнида янги — навқирон тузум қарор топаётган кунларда ана шу мерос асқотади. Ундан қанча самарали фойдалансак, истиқлолимиз шунча мустаҳкамланади, довонлардан ўтишимиз енгил кўчади. Онги, шуури зўр халқнинг келажагига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Келажак тақдири эса тобора кучга тўлиб бораётган мустақиллигимизнинг муносиб ворислари — фарзандларимиз қўлидадир. Уларга ғамхўрлик қилиш, ҳар жиҳатдан етук, билимдон мутахассис бўлиб етишишида кўмаклашиш, бунинг учун олий таълим тизимини замон талаблари даражасига етказиш, абитуриентлардан имтиҳон олиш усулларини такомиллаштириш зарур.

Аввал хабар қилинганидек, Вазирлар Маҳкамасида ана шу масалага бағишланган йиғилиш бўлди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов йиғилишни очиб, мустақиллик шароитида олий таълим ва унинг концепцияси, миллий мафкурани шакллантириш масалаларига тўхталди. Бугунги йиғилишда, деди Президент, республикамиз олий ўқув юртларига кирувчилардан тест усулида имтиҳон олишга доир муаммоларни муҳокама қиламиз. Мазкур долзарб масала мураккаблигига қарамай, унинг концепциясини келишиб олишимиз лозим. Зотан, бугунги кун, давр талаби шу эканини унутмаслигимиз керак.

Мустақиллигимизнинг икки йиллигини нишонлаш арафасида турибмиз. Шу вақт мобайнида ҳам сиёсий, ҳам маънавий жиҳатдан анча етилдик, олимлар, зиёлилар миллий мафкурамизни яратиш хусусида фикр ва мулоҳазаларини билдиряпти. Тўғри, бу борада ҳозирча айрим ноаниқликлар ҳам бор. Биз миллий мафкурани яратиш билан бирга олдимизга биз ким учун қандай давлат қуряпмиз. деган саволни кўндаланг қўяр эканмиз, ўзимизни ким билан таққослаётганимизга, капиталистик ёки монополистик, социалистик ёндашишлар йўқ бўлганита эътибор беришимиз зарур. Ижтимоий фанлар билан шуғулланувчи олимлар, профессор-ўқитувчилар шу масалада фикр билдириши, йўлимизни янада аниқроқ белгилаб олишимизда ёрдам бериши даркор. Айниқса, ўсиб келаётган авлод тақдирига ҳеч ким бефарқ қарай олмайди. Бунда олий ўқув юртларининг аҳамияти каттадир. Ёшларни қай усулда ўқитиш, уларни тарбиялаш, мустақил мамлакатнинг етук мутахассислари бўлишига қайғуриш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир. Бунда олий ва ўрта махсус таълим тизими савиясини жаҳон андозалари даражасига етказиш, халқ хўжалигида мутахассисларга бўлган талаб ва эҳтиёжни илмий таҳлил асосида аниқлаш, хорижий мамлакатлар тажрибасидан оқилона фойдаланиш шу куннинг долзарб вазифаларидандир. Илгари қайси университет ёки институт қанча талаба қабул қилишини марказ, хусусан, давлат режа комитети белгилаб берар эди. Энди бунинг тамоман акси. Аммо, шунга қарамай, ўқув жараёнини тубдан ўзгартишда сусткашлик қилиняпти, ҳамиша ҳам эҳтиёж ҳисобга олинмаяпти. Натижада кечагина диплом олган мутахассислар ишсиз қолиб кетмоқда. Олий ўқув юртлари зиммасида ёш мутахассисларни ишга жойлаштириш масъулияти йўқ. Тўғри, бу камчиликларга барҳам бериш мақсадида дастлабки қадам ташланди, халқ хўжалигига қанча мутахассис зарурлиги инобатга олиниб, ҳар бир университет ва институтга кирувчилар сони тахминан бўлса ҳам аниқланди. Лекин — бу ишнинг бошланиши, холос. Уни илмий асослаш, социологик тадқиқотлар ўтказиш, бу борадаги фаолиятни мувофиқлаштириш зарур.

Сизлар билан яна иккита масала хусусида фикрлашиб олмоқчиман, деди Президент сўзини давом эттириб. Соҳа муаммоларини биладиган, уларни бартараф этиш йўлларини излайдиган мутахассислардан иборат бир комиссия тузиб, унга бу борадаги концепцияни ишлаб чиқиш вазифасини топширсак, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Юқоридан туриб рақамларни камайтириш ёки кўпайтириш билан иш битмайди.

Ўғил-қизларимизни ўқишга қабул қилишда тест усулининг қўлланиши ижобий қадам бўлди. Бу қинғир ишлар пайини қирқади, миш-мишларга чек қўяди, истеъдодли ёшларни танлаб олиш имконини беради. Бинобарин, бу ишни янада такомиллаштириб бориш керак. Таълим-тарбия жараёнини демократик ўзанга буриб юбориш учун республика олий ўқув юртлари ректорларининг кенгашини тузиш зарур, деб ўйлайман.

Ўқув лабораторияларини, аудиторияларни, университет ва институтлар ҳузуридаги кичик корхоналар, ўқув-ишлаб чиқариш базаларини янги замонавий технология

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармойиши

Ижтимоий адолат қоидаларига риоя этиш ва республика аҳолисини меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга бир хил ёндашиш мақсадида:

1. 1993 йилнинг 1 августигача меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари аҳолига 1993 йилнинг 20 июлигача амалда бўлган нархларда сотилиши таъминлансин.

2. «Ўзбексавдо» уюшмаси, Ўзбекбирлашув, савдо тармоғига эга бўлган вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари ушбу фармойиш сўзсиз бажарилишини таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги «Ўзбексавдо» уюшмаси ва Ўзбекбирлашув билан биргаликда ана шу мақсадлар учун бюджетдан бериладиган дотация миқдорларига зарур ўзгаришлар киритсинлар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 17 июль.

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг икки йиллиги олдидан

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» СЎРОВИ

1. МУСТАҚИЛЛИК ОДИМЛАРИ ҲАҚИДА ФИКРИНГИЗ?
2. СИЗНИНГЧА, УТГАН ДАВР ИЧИДА ИСТИҚЛОЛ УЗБЕКИСТОНГА НИМА БЕРДИ?
3. МАМЛАКАТДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ ТЕЗРОҚ АМАЛГА ОШИРИШ ВА ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАКЛИФЛАРИНГИЗ.
4. ОЗОД ЮРТИМИЗ БУЮК ДАВЛАТ, ХАЛҚИМИЗ ТУҚ ВА БАДАВЛАТ БУЛИШИГА ҚАНДАЙ ҲИССА ҚУШАЯПСИЗ?

Нажмиддин ИСОМОВ,
Шофиркон туманидаги «Шофиркон» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

1. Мустақиллик — асрий орзумиз эди, унга эришдик. Энди у озодлик тимсолида номимизга қиёфаю, ўзлигимизга, бир сўз билан айтганда ғуруримизга айланди. Истиқлолга эришишдан кўра уни асраш қийин эканлигини бир вақтлар биз билан бир иттифоқда бўлган республикалар тимсолида кўриб-билиб турибмиз. Эрк йўли равон ва текис эмаслигига ҳар биримиз гувоҳ бўлдик.

Халқимизга беҳад қувонч, ғурур бахш этган мустақиллигимизга ҳам салкам икки йил бўлибди. Унинг элга ҳадя этган шукуҳи, салоҳияти асрларга тенг бўлди, десак хато қилмаймиз. Ўтган икки йилнинг ҳар бир куни эзгулик томон ташланган бир қадамдир. Юртимизга муқаддас қадриятларимиз билан бирга бой берилган маънавиятимиз қайтди. Қутлуғ Рамазон ва Қурбон ҳайитлари шууримизни ёритди, дилимиз покланди, ўзлигимиз, ўзбеклигимизга қайтдик.

Мустақиллик шарофатидан халқимиз ўз тарихий тараққиётида янги босқичга қадам қўйди. Ота-боболаримиз орзу қилиб етолмаган истиқлол бугун кўз ўнгимизда намоён бўлмоқда. Мустақил Ўзбекистонимиз мукаммал — тўрт мучаси бутун давлатга айланди. Унинг ўз байроғи, герби, ўз қонунларию мадҳияси бор.

Истиқлол туфайли Ўзбекистон карвонлари ота-боболари ўтган Буюк Ипак йўлидан яна дунёга чиқди. Дунё эса бир пайтлар улуғ алломалар, буюк саркардалар юрти бўлган ўзбекларни қучоқ очиб кутиб олди.

Ўтган икки йил фуқароларимиз ҳаётида ҳақиқий инқилоб ясади. Улар дунёда ебичиш, турмуш ташвишларидан ҳам улуғроқ юмушлар борлигини ҳис қилдилар. Бу — элюртнинг корига ярамоқ, унинг хизматига елка тутмоқ, бир сўз билан айтганда ҳур, эркин яшаш саодати эканлигини тийран ҳис қилдилар.

Тарих учун бир лаҳза бўлган икки йил республикамизда чинакам ислоҳотлар даври бўлди. Деҳқон бугун ўз ерига, ишчи—корхонасига эга. Яна одамларда Ватан озодлиги, юрт ободлиги учун меҳнат қилишдек руҳ пайдо бўлди. Мустақилликни мустаҳкамлаш осонликча амалга ошаётгани йўқ. Тўғри, бугун аҳвол оғир. Йўғу йўқчилик, қимматчилик. Аммо донишмандларимиз айтмишларки, «Ноумидлик пайтида умидвор бўл, ноумидликни умид эшигига боғлай бил ва умид эшигини ноумидликка боғлиқ қилма». Бугун бозор иқтисодиёти туфайли турмуш кечиришда қийинчиликларга дуч келаётган эканмиз асло тушкунликка берилмаслигимиз керак. Чунки ҳукуматимиз халқни мушкулотлардан омон-эсон олиб чиқиш учун барча чораларни кўрмоқда. Президент фармонлари билан эзгу ишлар амалга оширилмоқда. Ҳозирги оғир вазиятда фақат бир кишининг тадбиркорлиги вазиятни юмшатиб бўлмайди. Қўл-қўллашиб, соғлом фикрлар атрофига бирлашиб, мустақиллик аравасини эзгулик томон бошлаб бормоғимиз даркор.

Ўтган икки йил ичида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, турмуш даражасини юксалтириш учун иш ҳақи етти марта оширилди. Жорий йилнинг биринчи чорагида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш учун ҳукуматимиз 35 миллиард сўм сарф қилди. Бу маблағнинг

ЭРК БЕРГАН ШУКУҲ

23 миллион сўми аҳолига талон билан бериладиган зарур озиқ-овқат ва бошқа моллар нархларидаги фарқни қоплаш учун харжланди. Мактаб ўқувчиларига бепул нонушта бериш ва имтиёзли овқатланиши учун 2 миллиард сўм, талабаларнинг имтиёзли овқатланиши учун 440 миллион сўм сарфланди.

Болали оилаларга, келин-куёвларга қарийб 4 миллиард сўм миқдорида компенсация тўланмоқда. Кам қонли, дардга чалинган ҳомиладор аёлларни, ёш болаларни ва ёлғиз нафақачиларни бепул овқатлантириш учун ҳукумат бюджетидан 300 миллион сўмдан кўп пул сарфланди.

Бундоқ ўйлаб қарайдиган бўлсак бу озмунча маблағ эмас. Аммо ҳукуматимиз халқ эҳтиёжи, соғлиги учун ҳеч қачон маблағни аямайди. Чунки биз чинакам демократик, инсонпарвар давлат қуриш йўлидан бормоқдамиз. Бу йўлда фақат яхши ниятлар, эзгуликлар халқимизга йўлдош бўлади.

2. Республикамизни келажаги буюк давлат сифатида бугун дунё тан олмоқда. Чунки ўзбек халқи жаҳондаги энг бой мамлакатлар халқлари даражасида яшаш имкониятига эга. Буни республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Швейцариядаги «Форум фонд» халқаро иқтисодий ташкилоти IV сессиясида сўзлаган нутқидан ўқиб билдик. Унда жумладан қуйидаги далиллар келтирилади. «Ўзбекистон олтин ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми юзасидан саккизинчи ўринда ва аҳоли жон бошига олтин ишлаб чиқариш жиҳатидан бешинчи ўринда турибди. Мамлакатда топилган 30 та олтин конининг жами заҳираси 4 минг тоннадан ошади. Аммо уларнинг атиги 10 тасидан фойдаланилмоқда. Ўзбек олтинининг сифати дунёдаги олий андозаларга мос келади».

Қисқаси, Ўзекистонимизнинг тупроғи олтин, жаннатмакон ўлка. У билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Яна унга муносиб бўлишимиз, озод халқ, эркин миллат сифатида ўзимизнинг неларга қодирлигимизни кўрсатишимиз керак. Шундагина республикамизнинг мустақиллиги мустаҳкамланиб, ота-боболаримиз орзу қилган чинакам озодликка эришамиз.

3. «Қишлоқ миллий бойлигимизнинг муҳим манбаидир». Республикамиз аҳолисининг 60 фоизи қишлоқларда яшайди. Миллий даромадимизнинг 44 фоизи, халқ истеъмол қиладиган ноз-неъматларнинг тўртдан уч қисми деҳқончиликдан олинаётир. Шунинг учун ҳам бугунги ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизда, ҳатто сиёсатда ҳам қишлоқ хўжалиги соҳаси республикамиз тараққиёти ва ўсиш суръатини ҳал қиладиган муҳим тармоқдир. Уни ҳар томонлама ривожлантириш эса қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотни ўтказишни талаб этмоқда. Бунинг учун аввало давлат маблағи ҳисобида яшаб келган ва зарар келтираётган давлат хўжаликлари жамоа хўжаликларига айлантирилди. Чунки фойда келтирмаётган бундай хўжаликлар давлат мулкига тушган қурт эди. Унинг пайи қирқилди. Жамоа мулкчилигига ўтилиши билан давлат ҳисобига кун кечиришга барҳам берилиб, ҳар ким меҳнатига, лаёқатию ишбилармонлигига қараб ҳақ оладиган бўлди. Бу эса қишлоқ хўжалигида эзгулик томон ташланган муҳим қадам бўлди. Чунки ҳар қандай соҳанинг ривожи аввало инсон манфаатига бориб тақалади. Яхши даромад, манфаат кўрган меҳнат аҳли эса эртага янада самаралироқ меҳнат қилади, юксак манзилларни кўзлаб эзгулик ишига бел боғлайди.

Ерга, деҳқонга бўлган муносабатнинг ўзгариши ижобий ютуқларнинг асосини ташкил этмоқда. Узоқ йиллар меҳнат қилиб, маънавий-моддий оройиш кўрмаган деҳқон учун ернинг ижарага берилиши чинакам қувонч бўлди. Давлат унга ерга қўшиб ишонч, ўз ерига эгалик туйғусини инъом этди. Деҳқон энди ўз меҳнатининг самарасига эга, шартнома бўйича ҳосилнинг бозорга олиб борадиган қисмидан ҳам, давлатга топшириладиганидан ҳам манфаатдор. Бу манфаатдорлик унинг турмушига фаровонлик, рўзғорига хайр-барака, болаларига соғлик-саломатлик, ҳамёнига маблағ бўлиб тушмоқда. Бир сўз билан айтганда меҳнаткашнинг қадди ўз меҳнати, тадбиркорлиги билан тикланмоқда. Деҳқонлари тўқ мамлакат бадавлат бўлади, бу донишмандлар айтган пурҳикмат сўз.

4. Бугун ҳар биримизнинг юртимизга бўлган садоқатимизни синаш имкони келди. Унутмайликки, кечаётган ҳар бир кунимиз мустақиллик дарсидир... «Мустақиллик эълон қилинган кундан бошлаб биз ҳаммамиз озодлик, мустақиллик ҳимояси йўлида аскарлармиз». Шунинг учун ҳар биримиз ўз иш ўрнимизда ўзимизга биркитилган вазифани адо этсак, республикамиз истиқболи порлоқ, халқимиз тинч-осойишта, фарзандларимиз баркамол бўлади.

Колхозимиз меҳнаткашлари мустақилликни мустаҳкамлаш, иқтисодий қийинчиликларни ўз меҳнатлари, тадбиркорликлари билан бартараф этиш учун сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Пахтакор ўз даласида, чорвадор фермада, соҳибкор боғ-роғида ўз ишини сидқидилдан адо этмоқда. Деҳқонларимизнинг кайфияти яхши, улар юртбоши олиб бораётган сиёсатдан хурсанд. Бу улар бажараётган ишларда яққол акс этмоқда. Ўз ерига, қадр-қимматига эга бўлган деҳқон меҳнат қилиб чарчамаяпти. Олдинлари колхозчиларни далага чиқариш учун баъзан уйма-уй юришга тўғри келарди. Эндичи, ер деҳқонга ижарага берилгандан бери бу ташвишдан қутилдик. Улар ўз манфаатлари, рўзғорларининг фаровонлиги, болаларининг камолини кўзлаб ишлаяптилар.

Ҳар бир колхозчига 20 сотихдан томорқа ерлари ажратиб берганмиз. Ҳозир томорқаларда мева-чевалар, сабзавотлар ғарқ пишган. «Қиш ғамини ёзда е» деганларидек бирор кило мева-чевани нобуд қилмай, жамоа хўжалигимиздаги консерва цехида қайта ишлаяпмиз.

Ҳар бир хонадонда сигир-бузоқ, қўй-қўзи, товуқ дегандек, егулик-ичгулик ҳам ўзимиздан чиқмоқда. Хуллас, колхозимизда тадбиркорликка, ишбилармонликка йўл очилмоқда. Бу эса мустақиллигимизни мустаҳкамлашда асос бўлиб хизмат қилмоқда. Ахир айтишадику, оч одамнинг қулоғига ҳеч нарса кирмайди, деб. Шунинг учун биз аввало меҳнаткашларимиз фаровон, бой-бадавлат ва тўқ бўлишига алоҳида эътибор бераяпмиз. Оилалари бой мамлакатнинггина иқтисоди мустаҳкам, йўли нурли бўлади.

Колхозимиздаги ҳар бир меҳнаткаш инсон мустақилликнинг икки йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўз меҳнат совғаларини тайёрламоқда. 1992 йили гектаридан 38 центнердан ҳосил олган пахтакорлар бу маррани 40 центнерга етказиш учун далаларда жавлон урмоқдалар. Деҳқон меҳридан қонган ғўзалар кундан кунга кўкка бўй чўзиб, ҳосилга-ҳосил қўшмоқда. Чорвадорлар ҳам тўй тараддудида, улар байрамгача давлатга сут, гўшт сотиш йиллик режасини уддалашга аҳд қилишган. Айниқса илғор сут соғувчи С. Шарипова эришаётган ютуқ мақтовга сазовордир. У ҳозиргача ҳар бош сигирдан 2500 литрдан сут соғиб олишга эришди.

Мустақиллик ор-номусимиз, ғуруримиз экан, уни мустаҳкамлашдек буюк ишга камарбаста бўлиш ҳар биримизнинг фарзандлик бурчимиздир.

ИСЛОМ КАРИМОВ:

ИЛМ-ЗИЁ САЛОҲИЯТИ— ЮРТ БОЙЛИГИ

(Боши биринчи бетда).

билан жиҳозлаш зарур. Токи, бўлажак мутахассислар келгусида ишлайдиган корхоналаридаги жараённи тўлиқ тасаввур эта олсин.

Энди профессор-ўқитувчиларнинг маоши тўғрисида. Улар ҳақида давлат имкони борича ғамхўрлик қилиб келмоқда. Айрим домлалар имтиҳон пайтида пул олармиш, деган хунук гаплар ҳам қулоққа чалиниб қоладн. Шамол бўлмаса, дарахтнинг учи қимирламайди. Баъзи олий ўқув юртларида назорат издан чиққани, айрим домлалар пора олгани ҳам маълум. Бу гаплар қабул комиссияларининг обрўйига путур етказади, улар бундай қусурлардан фориғ бўлиши керак. Аксарият қабул комиссияларининг таркиби йиллар давомида ўзгармайди: бир хил одамлар ишлайверади. Мен уларнинг ҳаммаси нопок демоқчи эмасман, балки бир-икки фоизи шундайдир... Ўйлайманки, тест усули бундай бўлмағур гапларга ҳам чек қўяди.

Ўтган йили вилоят марказларида катта умид билан университетлар очилган, лекин бизнинг бу ишимиз кимларгадир ёқмаган, танқидий фикрлар ҳам айтилган эди. Бу ҳол, хусусан, мутахассисларнинг савиясига салбий таъсир қилади, дейишган эди. Йўқ, ундай бўлмади, ишимизнинг ижобий натижалари кўриниб қолди. Чунки университет бор жойда маънавий ҳаёт бошқача бўлади, илмий изланишлар жонланади. Энди биз уларнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашга, ўқитувчи ва профессорларнинг билим даражасини оширишга кўмаклашишимиз лозим. Демак, вилоят марказларидаги университетлар фаолиятини кучайтириш дастурини ишлаб чиқиб, у ердаги муҳитни янада жонлантириш, уларга ҳукумат ҳисобидан ёрдам бериш зарур.

Профессор-ўқитувчиларни хорижий мамлакатларга тажриба алмашиш, илмий алоқа ўрнатиш учун юбориб туриш лозим. Албатта, ҳаммани бирдан юбориб бўлмайди, эҳтиёжни ўрганишимиз, ким нимага қодирлигини билишимиз, шунга қараб тартиб ўрнатишимиз керак бўлади. Хуллас, ниятларимиз катта, амалга ошириладиган режалар кўп.

Илм-зиё салоҳияти, бу— халқнинг, Ватаннинг улкан бойлиги, келажак пойдеворидир, дея таъкидлади Президент. Уни ривожлантиришда, етук мутахассисларни тарбиялашда давлат имкони бўлган ҳамма ишни қилади, ҳеч нарсани аямайди.

Иқтисодий муаммолар эртами-кечми ҳал этилади, лекин илмий бойлигини қадрламаган, унинг тараққиёти учун қайғурмаган давлатнинг келажаги бўлмайди. Буни биз доимо ёдда тутмоғимиз шарт!

Биз қабул имтиҳонлари, тест усули баҳонасида бошқа кўпгина муаммолар ҳақида фикрлашиб олдик, деди Президент пировардида. Тест масаласига келганда, унга оқ фотиҳа беришимиз, бу усулни такомиллаштиришимиз даркор.

Энг муҳими шуки, янги жамиятнинг оёққа туришида, истиқлол ворисларини тарбиялашда, қабул ва ўқув жараёнларини ривожлантиришда, холислик ва адолат қарор топишида сизларнинг муҳим ўрнингиз бор, ҳурматли мураббийлар, Ўйлайманки, жаҳонга юз тутаётган, обрўси кундан-кун ортиб бораётган она Ватанимиз равнақида, ҳар соҳада узоққа мўлжалланган сиёсатимиз амалга ошишида бизга мададкор бўласиз.

Йиғилишда Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев абитуриентларни тест усулида танлаб олиш ҳақида, абитуриентларни танлаш бўйича республика марказининг директори М. Қурбонов тест синовларини ташкил этиш тўғрисида гапирди.

Олий ўқув юртларининг ректорлари, мутасадди вазирликларнинг раҳбарлари муҳокама этилган масалалар юзасидан фикр билдирди.

Йиғилишда республика Бош вазири А. Муталов, Президентнинг давлат маслаҳатчилари С. Саидқосимов, Т. Рисқиев иштирок этди.

(ЎзА).

ҚЎШМА КОРХОНА ИШ БОШЛАДИ

Сурхон-Шеробод даштларида ташкил этилган Қизириқ туманида асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилади. Бу ерда пахта тозалаш заводидан бошқа саноат корхонаси йўқ эди. Яқинда Москва тикувчилик фабрикаси билан тузилган шартномага асосан қўшма корхона қурилиб, ишга туширилди. У «Узмостекс» ҳиссадорлик қўшма корхонаси деб аталди.

Шартномага асосан қизириқликлар Москва тикув фабрикасига пахта толаси сотади. Айни пайтда у ердан замонавий дастгоҳлар, газмол олади. Бу хом ашёдан эркаклар, аёллар ва болаларга мўлжалланган 30 хилдан ортиқ уст-бош тикилади. Фабрика маҳсулотларига «Қизириқ тумани» деган ёрлиқ ёпиштирилади.

Ҳадемай ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасидаги иқтисодий алоқалар меваси — «Узмостекс» маҳсулотлари савдога чиқарилади.

(ЎзА).

Қайта ишлаш саноати

АСРГА ТЕНГДОШ

Русия бозорида Хоразм пахтасига талаб катталиги боис рус бойларининг XVIII аср охирларида бу ўлкага қизиқиши кучайди. Улар кўпроқ хом ашё ташиб кетиш мақсадида Хоразмга серҳосил Америка навини олиб келишди. Маълумотларга қараганда 1884 йилда рус савдогарлари 300 минг пуд пахтани Русияга жўнатишган.

Қайта ишланмаган пахтани Русияга етказиш анча ноқулайликлар туғдирарди. Ташиб кетишни осонлаштириш учун бевосита шу жойнинг ўзида пахтани чигитдан ажратиш ва тойлаш зарурати пайдо бўлди. Шу аснода ўтган асрнинг саксонинчи йиллари охирида Хоразмда пахтани қайта ишлайдиган дастлабки саноат корхоналари вужудга келди.

— Хонқа пахта тозалаш заводи Хоразмдаги тўнғич саноат корхоналаридан бири ҳисобланади, — дейди пахта тайёрлаш ва пахта маҳсулотлари сотиш бўйича Хоразм ҳудудий давлат-акционерлик бирлашмаси раиси Ботир Исмоилов. —1992 йил ҳосилидан завод 2200 тоннадан зиёд пахта толаси, 230 миллион сўмга яқин товар маҳсулоти ишлаб чиқарди. Ишчи-хизматчиларнинг жонбозликлари туфайли тола, момиқ, чигит ишлаб чиқариш режалари юз фоиздан ошди.

Корхона ишчи-хизматчилари ҳар йили ўз олдиларига қўйган режаларни ошиғи билан бажариб келмоқдалар. Бу, албатта, раҳбарнинг ишни тўғри йўлга қўйганлигидан далолат беради.

— Ўтган йили корхонамизда 28 минг 508 тонна пахта қайта ишланди, — дейди завод директори Ислом Бобожонов. —Олинган соф фойда 33 миллион сўмдан зиёддир. Бу албатта, билим, малака, техникадан унумли фойдаланиш, тола сифатини яхшилаш ҳисобига амалга оширилди. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида фойданинг бир қисми ишчиларни ижтимоий ҳимоя қилишга сарфланмоқда...

Пахта тозалаш заводининг ўзига хос тарихи бор. Илгари у Авазбой қози Мадиёровнинг хусусий корхонаси бўлган. Кейинчалик у ана шу шахсий завод базасида ташкил топган. Ўтган давр мобайнида завод бир неча марта қайта жиҳозланди. Бугунги кунда «3-ХДП» маркали 4 та жин машинаси, 8 дона тозалаш агрегати, 16 та линтер ишлаб турибди. Яна Японияда ишлаб чиқарилган тўртта юк ортиш механизмлари бор. Завод участкаларини замонавий асбоб-ускуналар билан қайта қуроллантириш бош муҳандис Отабек Отажонов раҳбарлигида амалга оширилмоқда.

Ишчи-хизматчиларга талайгина қулайликлар яратилган. Ҳар бир цехда ювиниш, дам олиш хоналари бор, ошхона ишчи-хизматчиларга бепул хизмат кўрсатмоқда. Заводнинг ёрдамчи хўжалигида 50 бош қорамол боқиляпти. Сут-қатиқ маҳсулотлари заводга қарашли 300 ўринли болалар боғчасига, санаторий-профилакторий ва ишчиларга етказиб бериляпти. Ёрдамчи хўжаликнинг 5 гектар ерида шоли етиштириляпти. Завод иссиқхонасида етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ҳам ишчилар баҳраманддирлар.

Корхонанинг шифо масканн ҳудудида топилган, таркибида йод-бром моддалари бўлган шифобахш сув ўт халтаси ва буйракдаги тузларни парчалаш хусусиятига эга. Шифо масканида балчиқ муолажалари, доривор ўсимликлар ва игна билан даволаш йўлга қўйилган.

— Эҳтиёт қисмлар етарли бўлса, цехларнинг бир маромда ишлаши таъминланади. Шундагина ускуналарни алмаштиришга ҳожат қолмайди, — дейди бош муҳандис О. Отажонов. —Асосан, дастгоҳнинг айланиб турувчи қисмлари тезда ишдан чиқади. Масалан, қайиш, чўтка, чигитни туксизлантирадиган арра, пўлатдан ясалган ўров лентаси ва бошқалар. Қўли гул созловчиларимизнинг изланишлари туфайли эҳтиёт қисмларнинг «умрларини» узайтиришга эришаяпмиз. Шу ҳисобга ишлаб чиқаришга кетадиган харажатлар камайиб, даромад ошяпти. Слесарь Раҳимбой Сафоев усули атроф-муҳитнинг ифлосланишини бартараф қиляпти. Электр тузатувчи Карим Рўзматов таклифи бўйича гидронасосларни тўхтатиб ишлатиш, яъни ярим автоматлаштириш ҳисобига электр энергияси тежаляпти. Пух чиқиндиларни ташиб беришни осонлаштириб иш унумини оширишга эришиляпти. Тежамкорлик борасида механик Шавкат Дўсчонов, таъмирловчи Қўзи Ҳамроев, Саъдулла Жабборовларнинг хайрли ишлари таҳсинга сазовордир.

Завод қошида фаолият кўрсатаётган «Шарқ» кичик корхонасида 130 киши меҳнат қилиб, ватин, хўжалик пахтаси, тойланган пахталарни ўраш учун нотўқима материаллар ишлаб чиқаряптилар. «Наргиз» кичик корхонаси кийим-бош тикиб аҳолининг халқ истеъмол молларига бўлган талабини оз бўлса-да қондиряпти. Мустақиллик кунигача тўқимачилик фабрикасини ишга тушириш учун ҳаракат қилинмоқда. Дастгоҳлар ўрнатилиб синаб кўрилди. У ишга тушгач, йилига 14 миллион квадрат метр газлама ишлаб чиқариш имконияти туғилади ва 400 га яқин киши иш билан таъминланади. Ишчилар учун яна 48 квартирали турар жой биноси барпо этиляпти.

Фарҳод МУҲАММАДИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

СУРАТДА: пахта тойларини ортувчи К. Жуманиёзов.

ТОЛАСИ ТИЛЛА

Саноат хом ашё билан «тирик». Акс ҳолда кишиларнинг эҳтиёжини, талабини қондиролмайди. Айниқса тўқимачилик саноати, қайта ишлаш корхоналари деҳқон меҳнатига мунтазир бўлади. Пахта тозалаш заводлари ҳақида ҳам шундай фикрларни айтиш мумкин. Ғузор пахта тозалаш корхонаси 45 минг тонна хом ашёни қайта ишлаш қувватига эга. Завод цехлари бўйлаб айланганимизда коржома кийиб, дастгоҳларни бошқараётган эркак-аёл ишчиларга кўзимиз тушди. Уларнинг айримлари билан танишдик. Зичлаш тармоғининг Мамараҳим Қўчқоров, Тўйчи Қайнаров, Қодир Бегимқулов, тозалаш тармоғидан Фарҳод Пардаев, Исмат Қурбонов, таъмирлаш тармоғидан Норсафар Ҳакимовлар корхонанинг илғор ишчиларидан саналадилар. Ана шуларнинг ва уларга ўхшаш бошқа ишчиларнинг, мутахассисларнинг меҳнати билан завод ҳар куни тонна-тонна тола ишлаб чиқармоқда. Чигит уюмлари машиналарга ортилиб, ёғ заводига жўнатилмоқда.

Вилоятдаги энг йирик ва кўҳна саноат корхоналаридан ҳисобланган бу заводда 500 нафарга яқин киши меҳнат қилади. Ғузор районидаги барча пахтакор хўжаликлар хом ашёси шу корхонада қайта ишланади. Завод қошида ҳам пахта қабул қилиш шаҳобчаси бўлиб, 25 минг тонна хом ашёни ўз бағрига сиғдиради. Бундан 6 йил бурун завод қолоқ корхоналардан ҳисобланган. Давлатдан 56 миллион сўм қарзи бўлган. Шу сабабли ишчиларга, инженер-техник ходимларга айрим холларда иш ҳақи тўланмаган. Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарилгани учун жойлардан унинг номига 56 та эътирознома келган. Бунинг эвазига 1 миллион сўмдан ортиқроқ жарима тўланган. Самарадорлик, меҳнат унумдорлиги ҳақида ижобий гап-сўз ҳам бўлмаган. Мамлакатимизда мустақиллик шамоли эса бошлагач, аҳвол ўзгарди. Одамларнинг куч-ғайрати, меҳнати билан корхоналар ва хўжаликлар фаолиятида жонланиш бошланди. Завод қайта қурилиб, эскирган жиҳозлар алмаштирилди. Ғузор пахта тозалаш заводига ҳам хориждан 18 та асбоб-ускуна келтирилиб, ўрнатилди. Ишчилар, инженер-техник ходимларидан бир нечтаси бошқа шаҳарларда малака ошириб қайтди. Илғор технологияни қўллаш натижасида меҳнат унумдорлиги кескин ошди. Тола олиш салкам 35 фоизга етди. Корхона давлат қарзидан қутулиб, катта фойда ҳисобига ишламоқда. Тўрт-беш йилдан бери унинг номига бирон жойдан эътирознома келгани йўқ. Бултур корхона 1,2 миллион сўм соф даромад қилди. Ўрта ҳисобда йилига 13—14 минг тоннага яқин тола ишлаб чиқарилаяпти. Заводда ишлаб чиқарилаётган иккинчи асосий маҳсулот чигитдир. Бундан ҳам корхона дурустгина фойда кўраётир. Ўтган йили 19,5 минг тонна чигит тайёрланди. Унинг 2,5 минг тоннаси вилоят хўжаликларига сотилди. 500 тоннасини қўшни Сирдарё, Жиззах, Самарқанд вилоятларидан харидорлар келиб олиб кетишди. Заводда меҳнат интизоми қатъий йўлга қўйилган.

Корхонада чиқинди маҳсулотлардан ҳам фойдаланилмоқда. Завод ҳузурида барпо этилган «Юлдуз» кичик корхонасида калта толалар қайта ишланиб, ишчилар учун махсус кийим-бош, чойшаб, кўрпа-ёстиқ сингари матолар тайёрланмоқда. Кичик корхонага Япониядан 42 та тикув машинаси келтирилиб ўрнатилган. Корхонага ишбилармон Раҳматжон Холиёров бошчилик қилмоқда. Шунингдек, иккинчи бир кичик корхона— «Ўзбекистон» ҳам одамларнинг жонига оро кираяпти. Бу корхона ишчи ва хизматчиларни қурилиш материаллари билан таъминламоқда. Жорий таъмирлаш ишларини адо этмоқда. Бу ишчининг вақтини тежаяпти. У таъмир учун сарфлайдиган вақтини бошқа фойдали ишларга сарфлаяпти. Ишчилар завод директори Хуррам Бойқуловдан хурсанд. Негаки корхона раҳбари изланувчан, билимдон раҳбар: унинг касби муҳандис, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олийгоҳини битирган. Бир-икки йил олийгоҳнинг ўзида ишлаган. Пахта тайёрлаш саноати вазирлигига қарашли малака ошириш билимгоҳида муаллимлик қилган. Қашқадарё вилояти пахта тозалаш саноати трестида ишлаган. Ҳозирги пайтда республика пахтани қайта ишлаш ва пахта маҳсулотларини сотиш давлат-акционерлик ассоциацияси бошқарувининг раиси сифатида тармоққа раҳбарлик қилаётган Эрқул Зикриёевдан таълим олган. Ғузор пахта тозалаш заводида аввал бош муҳандис, сўнг директор бўлди. Ҳуррам Бойқуловнинг раҳбар бўлиб ишлай бошлаганига ҳам 7 йилдан ошди. Меҳнати билан ҳурмат қозонган. Бошлиқман деб қараб турмайди. Кези келганда устига жомакор кийиб, ишчилар билан бирга ишлайди. У бор билимини, қобилиятини корхона равнақи йўлида сарфламоқда. Шу давр мобайнида корхона елкасидан «қолоқ» деган тамға олиниб, илғорлар сафига қўшилди. Режа ва топшириқлар ўз вақтида бажарилмоқда. Тола ишлаб чиқариш аввалги йилларга нисбатан кескин кўпайди. Заводга янги ускуналар ўрнатилди. Кейинги йилларда корхонанинг хориж билан алоқаси кучаймоқда. Унинг сифатли толалари кўпчиликни мафтун этаяпти.

Корхонада ишчи ва хизматчиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун шароитлар муҳайё. Ҳаммом, ошхона, чойхона, гўшт дўкони, савдо шаҳобчаси, маданий-маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари мунтазам ишлаб турибди. Ёрдамчи хўжаликда 150 бош қўй, 50 дан ортиқ қорамол боқилмоқда. Бу ерда етиштирилаётган гўшт ва бошқа маҳсулотлар арзон нархда сотилмоқда. Корхонанинг ишчи ва хизматчиларига 6 минг метр газлама тарқатилди. Илгари 25 минг метр чит ва сатин, 5 минг дона шифер, 150 кубометр тахта ёғоч, 600 дона ДВП арзон нархда берилган эди. 52 хонадонлик уй ишчиларга арзон баҳода берилганди. Корхона қошида ғишт ишлаб чиқарадиган кичик корхона ҳам очилган. Унинг жиҳозлари Фарангистондан келтирилган. Бу ерда бир кеча-кундузда 7 хил турдаги 20 мингта яқин ғишт ишлаб чиқарилади.

Корхона маъмурияти ҳамда касаба уюшмаси қўмитаси ишчи ва хизматчилар соғлиғи борасида алоҳида қайғуришмоқда. Меҳнаткашлар йилига икки марта тиббий кўрикдан ўтказилади. Шунингдек махсус йўлланма билан ҳар йили 20 киши дам олиш масканларида ҳордиқ олиб қайтади. Кейинги учтўрт йил ичида корхонада бирорта ҳам бахтсиз ҳодиса рўй бергани йўқ. Зеро, корхона маъмуриятининг саъй-ҳаракатлари ҳам ана шунинг учундир. Биз ҳам корхона аҳлининг бундан кейинги ишларига ривож тилаймиз.

Исмоил АМИРҚУЛОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Бозор шароитида ижтимоий муҳофаза

ҚАТТА РЎЗҒОР

«Жом» Нуробод туманидаги йирик хўжаликлардан бири. Ҳудуди 42 минг гектар. 17 минг кишидан кўпроқ аҳоли истиқомат қилади. 21 минг гектарда эса яйлов. Қўйларнинг сони 23 минг бош, қорамоллар 1300 бош ва сигирлар 455 бош. Бу рақамлар хўжаликка тегишли. Жомликлардаги шахсий чорванинг аниқ ҳисобини келтириш анча қийин. Тўғри, буни ҳисоблаб чиқиш мумкин. Бироқ, аҳолининг бойигани хўжаликка фақатгина фойда, холос.

Пахтакор хўжаликларда яйлов камлигидан бедазорда ўрим бошланмасдан бедага «ўроқ» тушади. Аллоҳга шукрки, Жомда бундай эмас. Одамларнинг кўзи анча тўқ. Улар хўжаликдан келадиган даромадга қараб туришмайди. Балки, қимирлаган қир ошар деганларидек, уйда гилам тўқишади. Деҳқончилик, боғдорчиликни ҳам жойига қўйишади. Муаммога келганда, Жомнинг ўзига хос муаммолари бор. Масалан, тоза ичимлик суви ёки газлаштириш... Бу ҳақда хўжалик директорига савол берсак, камчиликларни очиқчасига тан олади. Бу каби масалалар хўжалик иқтисодидан келиб чиқиб ечилишини изҳор этади. Албатта, барча муаммоларни бирваракайига тугатиш ҳам қийин.

Бунинг учун вақт керак. Ҳозир кўпгина ишлар рўёбга чиқмоқда. Тери ва сутни қайта ишлаш корхоналари барпо этилмоқда. Ҳозирча етиштирилган маҳсулотларга дастлабки ишлов беріляпти. Ҳолбуки, Жомда гўшт, сут, қоракўл тери, жун етиштирилади. Демак, жундан қанча маҳсулот ишлаб чиқариш мумкинлиги барчага аён. Гўштдан-чи? Сутдан-чи? Теридан-чи? Эҳ-ҳе... Орзулар эса эндигина куртак очмоқда.

Жомда мармар кони ҳам бор. Самарқанд мармар ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли бу конда оқ мармар қазиб олинарди. Асосий маҳсулот Русия, Беларусь, Украинага ташиб кетиларди. Ҳозир бу кон ўзимизники, яқинда Бешбулоқдан кулранг мармар кони ҳам топилди. У ерга йўл қурилаётир, электр келтирилаётир, уй-жой бинолари бунёд қилинаётир. Хуллас, мўъжазгина шаҳарча барпо қилинмоқда.

Жомликлар мустақилликнинг илк йилида яхши меҳнат қилиб, намунали натижаларга эришдилар. 21 миллион сўм фойда олинди. Ана шундан бир ярим миллион сўм илғор ишчиларга мукофотга берилди. 10 миллион сўм эса уй-жойлар тиклашга, кенгайтиришга ажратилди.

Энг азиз неъмат — нон танқис бўлмаслиги учун 1992 йили 540 гектар майдонга аҳолига тарқатилган томорқа ҳисобидан буғдой экилган. Бу майдонларда етиштирилган дон оилаларга тарқатилди. Шунингдек, 1992 йили режадан ошиқча етиштирилган 500 тонна дон, 300 тонна арпа, 800 тонна ем-хашак, сомон арзон баҳода, ногиронларга эса 50 фоиз чегирма билан 2 сўм 50 тийиндан сотилди. Бундан ташқари турмуш шароити оғир ҳисобланган 105 оиладаги ҳар бир аъзога 40 килограммдан 53 тонна буғдой бепул тарқатилди. Донни унга айлантириш ташвиши ҳам осонгина ҳал бўлган. 2 та электр, 2 та сув тегирмони узлуксиз аҳоли хизматида.

Хўжалик ҳудудида 14 та мактаб мавжуд. Уларни таъмирлаш учун хўжалик ҳисобидан бўёқлар, оҳак, қурилиш жиҳозлари келтирилди. Хўжаликдаги учта шифохонага эса 500 минг сўмлик маблағ ажратилди. Шу маблағнинг ярмига шифохоналарга юмшоқ, қаттиқ мебеллар, чойшаблар харид қилинди.

Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш борасидаги ибратли ишлар рўйхатини яна ҳам давом эттириш мумкин. Икки нафар ёлғиз, ногирон хотин-қизлар учун уй қуриб берилди. 16 оиланинг уй-жойи бепул таъмирланди. 8 оила эса кўмир билан бепул таъминланди. Айниқса, серёғин келган баҳор фаслида кўп уйлар талофат кўрди. Зарарни қоплаш мақсадида жабр тортган хонадон эгаларига ёрдам тариқасида бир ярим миллион сўм хайрия қилинди. Ҳар бир байрамда кам таъминланган 28 оилага моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Ичимлик сув масаласининг ҳам бир қисми ўз ечимини топаяпти. Бу йил Иброҳим ота қишлоғига 8 километр сув қувури тортиш лойиҳалаштирилиб, режага киритилди, 600 оилага берилган 50 гектар томорқа ерига ҳам лойиҳа бўйича сув тортиш мосламаси орқали катта ариқдан оби-ҳаёт чиқариш тадбири амалга ошяпти.

Мамлакатимиз мустақил бўлганига икки йил тўлиши олдидан «Жом» давлат хўжалиги директори Мамат ака Абдуллаевдан фикр-мулоҳазаларини сўрадик:

— Ватанимиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов томонидан истиқлол мафкурасини яратиш масаласи қўйилиши айни муддаодир. Нега? Болалар тарбияси ҳақида жиддий бош қотириш зарур. Айрим ёшларда на Ватан туйғуси, на миллат қайғуси бор. Шундай туйғуларни болаларда шакллантириш зарур.

Президентимиз бошлаган ташаббус ана шунинг учун ҳам муҳим. Умуман, икки йил ичидаги ютуқлар анча салмоқли. Гарчи иқтисодий қийин бўлишига қарамай қишлоқларда газлаштириш, ичимлик сув масаласи ҳал этилаётганлиги, кичик корхоналар барпо этилиб, ишбилармонликка кенг йўл очилганлиги ҳам одимнинг бир қирраси, Президент фармонларининг ҳаётбахш натижаси дейиш мумкин. Жомда ҳозирча газ йўқ, тоза ичимлик сув ҳам муаммо. Бироқ, булар ўз ечимини топадиган масала. Мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотларни тезроқ амалга ошириш ва қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш учун одамлардаги лоқайдлик касалига даво керак. Лоқайдлик қишлоқ жойларида яшовчиларнинг кўнгли бир жойда эмаслигидан ҳам келиб чиқади. Мисол учун чорвадор ёки деҳқон уй қуриши керак. Уй ўз-ўзидан қурилиб қолмайди. Ёки тўй қилиши лозим бўлса, у ҳам осонмас. Демак, Президентимиз Голландияга қилган расмий сафари чоғида қишлоқларда 60 фоиз аҳоли деҳқонга маданий-маиший хизмат кўрсатса-ю, унинг оғирини енгил қилсагина, деҳқон кўнгли бир ёқли бўлиб, ишга киришажаклигини таъкдлаганларида бошим кўкка етди. Ана шуни ҳам истиқлол бизга бераётган эътибор деб қараш мумкин.

Мамат ака узоқ, маъноли гапирдилар. У киши билан суҳбат асносида режалари ҳақида ҳам бир-икки оғиз сўз сўрадик. Режалар кўп. Унда жомликлар манфаати ётибди. Кўпгина соҳаларда дастлабки қадамлар қўйилган. Уларнинг пироварди эса аста-секин кўрингай.

Жомга борганимизда яна бир воқеанинг гувоҳи бўлдик. 26-сон кутубхонада одам гавжум. Барча дадил туриб, ўз фикрини билдирмоқда. Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон—келажаги буюк давлат» ва «Янги уйни қурмай туриб, эскисини бузманг!» рисолалари ҳақида фикр-мулоҳаза билдирилди. Унда хўжалик директори Мамат Абдуллаев ҳам сўзга чиқди. Ҳамма қатнашчилар мустақил давлатимизнинг ўз тараққиёт йўлидан оғишмай, қатъият билан, мардона боришида сабр-тоқат, қаноат зарурлигини таъкидлаб, Ватанимизнинг келажаги буюк бўлишига ишонч билдирдилар.

Бу йил экилган дарахт, агар яхши парвариш қилинса, келаси йили бир-иккита мева тугиши мумкин. Ундан кейин кўпроқ. Ундан кейин яна кўпроқ. Қарабсизки, мевалар сизга етяптими, ортганини қўшнингизга берасиз. Бизнинг қадим Ватанимизда ҳам мустақиллик байроғи кўтарилганига икки йил тўлмоқда. Унинг тотли мевалари пишиб етилишига ҳали анча бор. Бунинг учун халқимиз ғайрат камарини боғлаб ишлашлари, умид кўзи ила келажакка боқмоқлари даркор. Келажак эса буюк. Айтмоқчи, жомликлар тўғрисида қўшимча: 196 гектар беда майдонидан ҳар ўримда гектарига 40 центнердан ҳосил йиғиб олиняпти. 70 гектар майдонга экилган макка жўхори, 19 гектарда парваришланаётган лавлагидан ҳам кўзланган марра эгалланади. Жомлик чорвадорлар бу йил кўзда тутилганидан анча кўп даромад олиш учун меҳнат қилишяпти.

Т. ЕРҚУЛОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ИСЛОҲОТ ОДИМЛАРИ:

БАРЧА ТАРМОҚ—СЕРДАРОМАД

ЭРТАНИ ЎЙЛАБ

Зикрилла РАҲМАТУЛЛАЕВ,

Қуйи Чирчиқ районидаги «Огонёк» давлат хўжалиги директори, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими.

Ўзбекистон Республикаси сабзавоткор, боғбон ва соҳибкорлари кенгаши қатнашчиларининг мурожаатида:

«Азиз деҳқонлар, боғбону соҳибкорлар! Илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланиб, илм-фан ютуқларига таяниб боғ ва токзорларимизни тубдан яхшилайлик», деб алоҳида таъкидланган. Зотан, Ўзбекистоннинг мевалари, сабзавот ва узумлари ўзининг хуштаъмлиги билан ҳаммани ҳайратга солган. Айниқса, республикамиз ҳудудида яшовчи аҳолини мўл нозу неъматлар билан таъминлаш, уларни етиштириш хўжалигимиз миришкорлари сингари боғбон ва соҳибкорларнинг зиммасидадир. Ҳозирги кунда мева ва узум етиштириш ҳажмини ошириш, сифатини яхшилаш галдаги долзарб вазифаларимиздан бири эканлигини хўжалигимиз меҳнаткашлари ҳам яхши билишади. Кейинги йилларда қишлоқ аҳолисининг шахсий томорқалари майдони қарийб икки-уч баробар ошди, бу ерлардан асосан мева ва сабзавот етиштириш учун фойдаланилади. Совхоз ихтиёрида ҳозирги пайтда 976 гектар мевали боғлар, 674 гектар токзорлар мавжуд бўлиб, улар меҳр билан парвариш қилинмоқда.

Халқимиз орасида боғни боққан бол ейди, деган нақл бор. Дарҳақиқат, хўжаликнинг оддий боғбонидан механизаторига қадар ҳаммаҳамма эрта баҳордан то шу кунларга қадар токни очиб бағазларга бойлаш, агротехник тадбирларни ўз муддатида сифатли қилиб ўтказиш, мевали дарахтларга шакл бериш, озиқлантириш, суғориш, хомток қилиш каби муҳим ишларнинг уюшқоқлик билан ўтказилишига сафарбар қилинди. Бу тадбирлар маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, мева-сабзавотчиликни ривожлантириш вазифасини муваффақиятли ҳал этишга пухта заминдир.

Маҳсулот етиштириш ҳажмини ошириш, сифатини яхшилаш, мева-сабзавотчиликда, айниқса узумчиликда долзарб ва муҳим вазифадир. 1992 йили барча деҳқонлар каби сабзавоткорлар ҳам, боғбонлару соҳибкорлар ҳам кўпгина қийинчиликларни мардонавор енгишларига тўғри келди. Шу ўринда бундан уч йил муқаддам қўшни хўжаликдан ажратилган 500 гектар майдонда ташкил этилган боғларимиз мўл ҳосил берганлигини таъкидлаб ўтмасам бўлмас. Бу ердан 1992 йил 300 тонна мева ҳамда 200 тонна сархил узум ҳосили олинди.

Ҳозирги бозор иқтисодиётининг буҳронли кунларида тадбиркорлик билан иш юритиш зарур деб ўйлайман. 1992 йилда фидокорона меҳнатимиз туфайли барча тармоқлар бўйича 106 миллион сўм фойда олишга муваффақ бўлгандик. Хўжалигимизда биргина узумнинг 12 тури, мева-чеванинг эса 11 хили етиштирилади. Бу меваларнинг аксарияти сархил навлардан иборатдир. Шуни алоҳида таъкидлаш кераккки, биргина «Нафис» олма навининг ўзидан гектаридан 40 тоннадан сифатли ҳосил олишга эришдик. Хўжалигимиз ер шароитини ҳисобга олиб кўпроқ паст бўйли серҳосил дарахтларни экиб парвариш қилаяпмиз. Уларнинг ҳосилини териб олиш ҳам, дарахтларга ишлов бериш ҳам осон.

Шу боис ҳам олаётган маҳсулотимиз жуда харидоргир. Сотувга жўнатилаётган маҳсулотлар, аввал бир неча бор сараланиб, харидоргир қилиб, сўнгра магазинга юборилади. Ҳар бир яшикда ўзимизнинг ёрлиқ қоғозлар ёпиштирилган бўлади. Заха еган мевалар ажратиб олиниб, шароб, шарбат ишлаб чиқариш учун заводимизга, яъни қайта ишлаш учун юборилади. Ерга тўкилган меваларни ҳам битта қолдирмай териб оламиз. 1992 йили улардан 50 тонна тоза спирт ишлаб чиқарилди. Бу ҳам ички имкониятимиз туфайли олинган маҳсулотдир. Ютуқларимизнинг асосий сири хўжалигимиздаги 26 миллат вакиллари иноқ яшаб, ҳалол меҳнат қилишаётганидадир. Наби Зубаиров, Алижон Пўлатов сингари боғбонлар, Муҳаммадкарим Алимов, Тўхтамурод Ҳамидов каби механизаторлар, Одил Қамбаров, Бектемир Юсупов сингари ишчиларимиз бор экан, юкимиз ерда қолмайди.

Олинаётган маҳсулотлардан келаётган даромад маданий-маиший, хўжалик ишларини яхши йўлга қўйиш каби омилларга сарфланмоқда. Олинган соф фойда ҳисобидан 1800 тонна маҳсулот сақланадиган қишликёзлик омборхона қуриб ишга туширилди. Бир километрлик масофада темирйўл шаҳобчаси барпо этилди, айниқса, «Оталар чойхонаси»нинг ишга тушгани меҳнат фахрийлари учун қувончли воқеа бўлди.

Ҳозир ишчиларимизнинг болалари боғчаларга бепул борадилар. Ишчи-хизматчилар учун тиббий даволаниш санаторийси хизмати ҳам хўжалик ҳисобидан қопланмоқда. Чорвадорлар ва механизаторларимиз иссиқ овқат билан таъминланмоқдалар. Мактаб ўқувчиларига берилаётган кундалик сут маҳсулотлари, овқатлар ҳам хўжалигимиз ҳисобидандир.

Соҳибкор - боғбонларимиз, фахрийларимиз хўжалигимиз таянчи, мададкорларимиздирлар. Улар ёшларга ўзларининг билим ва тажрибаларини, боғбонлик, соҳибкорликнинг нозик томонларини сидқидилдан ўргатмоқдалар. 1993 йилда хўжалигимиз аҳли 5400 тонна мева, 8660 тонна узум, 343 тонна сабзавот, 100 тонна картошка етиштириш ва бошқа экинлардан мўл ҳосил олиш учун астойдил меҳнат қилишмоқда. Бу йилги даромадимиз 600 миллион сўмни ташкил қилиши керак. Олинадиган соф фойдамиз 160 миллион сўмга яқин бўлади. Шу йилнинг дастлабки чорагида сотилган маҳсулотдан 55 миллион сўм соф фойда олишга улгурдик.

Сифатли маҳсулот олиш, яхши натижаларга эришиш миришкорларимизнинг омилкорлигидандир. Ҳамма нарса албатта хўжалигимиз жонкуярларига боғлиқ. Қилаётган меҳнатларидан, олаётган даромадларидан ишчиларимиз кўнгли чоғ, тинчтотув яшамоқдалар. Режаларимиз эса катта. Юқорида айтиб ўтганимдек, режалаштирилган ишларимиз талайгина. Халқимиз учун 500 квадрат метр саҳнли уй-жой қуриш, уларни табиий газ билан таъминлаш, иссиқ сув етказиб берувчи марказлаштирилган қозонхона қурилиши бу йилги асосий вазифаларимиздандир. Шу кунларда аҳоли учун мунтазам ишлаб турган маданий-маиший шаҳобчалар: маиший хизмат уйи, бахт уйи, универмаг, шифохона, дорихона, ошхона, чойхона, клуб, кинотеатр сингари муассасалар қаторига юқорида тилга олинган уй-жойлар ва инженерлик иншоотлари халқимиз учун хизмат қилади.

Илғор боғбонларимиз тажрибасидан кенг фойдаланиб, боғ ва токзорларимизни тубдан яхшилаб боришимиз керак бўлади. Мевали дарахт турларини, айниқса камёб бўлиб кетган ўрик, анжир, лимон, хурмо, ёнғоқ, бодом, хандон писта сингари боғ майдонларини кенгайтириб бораверамиз. Бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида ишни янгича ташкил қилишимиз, меҳнатга ҳақ тўлаш, нарх сиёсатини тўғри олиб боришимиз бизнинг асосий вазифаларимиздандир. Халқимиз бахту саодати йўлида астойдил меҳнат қилиб, бу йилги вазифаларимизни яхши натижалар билан бажаришга ҳаракат қиламиз.

ЯНА БИР ХАЗИНА

Қирғизбой ДОСМАГАМБЕТОВ,
чорвачилик комплексининг бош мутахассиси.

Хўжалигимизда 1133 бош қорамол мавжуд, шу жумладан 380 бош соғин сигир бор. 3 мингта парранда боқилаётир. Ҳар йили хўжалик бўйича 1100—1200 тонна сут соғиб оламиз. Халқимизга 100 тонна гўшт, 100 минг дона тухум етиштириб берамиз. Йилига 360—370 бош бузоқ олиб, уларни соғлом парвариш қилиб ўстирмоқдамиз. Хусусан 1992 йилда давлатга 1020 тонна сут ва 86 тонна гўшт топширилганди.

Чорвачиликнинг ўзидан 1.5 миллион сўм фойда олинди. 1993 йилнинг олти ойида режадаги 226 тонна ўрнига 234 тонна сут, 40 тонна ўрнига 55 тонна гўшт топширилди. Бундан ташқари 111 бош соғлом бузоқ олинди. Бу ютуқларимизнинг сабабларидан яна бири хўжалик раҳбарларининг чорвадорларга нисбатан ғамхўрлигидир.

Чорвадорларимиз меҳнати эъзозланиб, турмуш тарзи яхшиланиб бормоқда, шунинг учун ҳам улар кўтаринки руҳда ҳалол меҳнат қилиб, бу йил давлатга 1000 тоннадан зиёд сут, 70 тоннадан ортиқ гўшт топширишни режалаштиришган. Чорвадорларимиз меҳнатини енгиллаштириш борасида техникадан фойдаланиш қониқарли эмас. Мавжуд тракторларни создлаш учун ҳам эҳтиёт қисмлар зарур. Лекин бозор шароитида уларни топиш муаммо бўлиб қолмоқда.

МЕҲНАТДАН КЕЛГАНИ БЕМИННАТ

Наби ЗУБАИРОВ,
бригада бошлиғи.

Хўжалигимиз боғбонлари, соҳибкорларининг мўл-кўл мева етиштириш борасида ҳамда эл дастурхонини тўкин қилишда бой тажрибалари бор. Албатта, ниҳол ўтқазиб, сув қуйиш билан боғ-роғларни бунёд этиб бўлмайди. Боғ яратишнинг ўзига яраша машаққатли ташвишлари ҳам бор.

Мана ўн тўрт йилдирки, шу ерда ишлайман. Бирим икки бўлди. Оддий ишчи эдим, бригадир этиб сайлашди. Бригадамиз ишчилари жуда аҳил. 103 гектар боғ-роғларимиз бор. Олма, олхўри, нок каби мевали дарахтларни парвариш қилиб келмоқдамиз.

1992 йилда об-ҳавонинг инжиқликларига қарамай, давлатга режадаги 1600 тонна ўрнига 2400 тонна мева ҳосили топширгандик. Айрим навлардан эса 40 тоннагача ҳосил олишга муваффақ бўлдик.

Шуниси ҳам борки, баъзи мевали дарахтлар бир йил яхши ҳосил берса, кейинги йили «дам» олади. Шунга қарамай, бор имкониятларимизни ишга солиб, режалаштирилган ҳосилни йиғиштириб олишга астойил ҳаракат қилаяпмиз. Бу йил ҳам ўз имкониятларимизни ишга солиб, ҳаммаси бўлиб 1600 тонна мева, яъни шундан 1450 тонна олма, 150 тонна олхўри олишга аҳд қилганмиз.

Ўз ишининг устаси бўлмиш кекса боғбонларимиз С. Тешабоев, М. Карим ўғли, В. Дрюпинлар ёш боғбонлардан ўз маслаҳат ва ёрдамларини аяшмайди. Уларнинг иш тажрибалари ҳаммамизга ҳам асқотмоқда.

Ишлаган тишлайди, деганларидек, олаётган даромадимиз ҳам ёмон эмас. Ишимиз меҳнатбай асосида ташкил этилган. 1992 йил якуни бўйича ҳар бир ишчимиз ўртача 50 минг сўмдан қўшимча мукофот пули олгандилар. Шу боисдан ҳам жамоамиз миришкорлари боғ-роғларни доимо меҳр билан парвариш қилиб, ҳосилнинг мўл, сифатли бўлишига эришмоқдалар.

СОҲИБКОРГА МАДАДКОР

Озод ХЎЖАЕВ,
вино заводи раҳбари.

Хўжалик соҳибкорлари етиштирилган ноз-неъматларни қайта ишлашга етказиб бериш борасида 1992 йили яхши муваффақиятларга эришдилар. Жумладан, 4500 тонна узум ва 2000 тоннадан кўпроқ олмаларни йиғиштириб олиб, заводимизга топширишди. Шундан, 330000 литр мусаллас ва шарбатлар тайёрланди. 1992 йил якуни бўйича 20 миллион сўм соф даромад олинган бўлса, шу йилнинг дастлабки чорагида 36 миллион сўм соф даромадга эга бўлдик.

Тайёрланган маҳсулотимизнинг бир қисмини қурилиш материалларига, ёқилғи, эҳтиёт қисмлар, трактор ва автомашиналарга айирбошлаяпмиз. Ҳозирги пайтда заводимиз мутахассислари ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва хилини кўпайтириш устида иш олиб боряпти. Келажакдаги режаларимиз бўйича тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш мақсадида, мусаллас қуйиш цехини қуриш, шарбат қуйиш цехини кенгайтириш ва қайта қуриб, консерва маҳсулотларини ишлаб чиқариб, халқимиз дастурхонининг янада бойишига ўз ҳиссамизни қўшамиз.

Ҳаётимизнинг ўзи, бозор иқтисодиёти ре[illegible]амизда кўзда тутилган ишларни тезликда амалга оширишни талаб қилаяпти. Чунки биз ишлаб чиқараётган маҳсулотимизнинг сифати ва ташқи кўринишига қараб фойда оламиз. Бу эса ишчи-хизматчиларимиз турмуш даражасининг янада яхшиланиб боришига имкон беради.

Шуни ишонч билан айта оламизки, мустақил Ўзбекистонимиз яқин йилларда гуллаган ўлкага айланади ва Жанубий Корея, Туркия, Япония, Олмония сингари жаҳондаги ривожланган мамлакатлар қаторидан ўрин олади.

СУРАТЛАРДА. 1. Хўжалик лабораторияси ходимлари Гулбуви Одилхонова, Нина Дияконова, Ирина Бўраевалар иш устида. 2. Давлат хўжалигидаги сақлаш цехининг оператори Нуриддин Болғабов, цех раҳбари Алимбой Атемовлар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Боғбон ва соҳибкорларнинг, оддий ишчиларнинг унумли меҳнат қилишларига имконият яратилса, ҳар бир инсоннинг ўзига, иқтидорига яраша ғамхўрлик қилинса, одамлар буни тушунади ва астойдил меҳнат қилади. Улар бу меҳнатнинг самарасини кўрадилар.

Буни «Огонёк» давлат хўжалигида амалга оширилаётган амалий ишларнинг мисолида кўрса ҳам бўлади. Кўп миллатли бу аҳил жамоанинг меҳнаткашлари ўзларига топширилган вазифани сидқидилдан бажариб, фаровон яшамоқдалар. 1992 йили хўжаликда етиштирилган маҳсулотнинг бир қисми маҳсулот айирбошлаш мақсадида ҳамдўстлик мамлакатларига жўнатилганди. Бу йил темир йўл ҳақи ниҳоятда қимматлашгани сабабли кўпгина ташкилотлар маҳсулот олишдан бош тортишди. Қийинчиликларга қарамай, бу йил ҳам ҳамдўстлик мамлакатларига 2000 тоннага яқин мева ва 800 тонна узум жўнатиш ҳақида шартнома тузилди. Қилинаётган ишлар халқнинг келгусида янада яхши, фаровон ҳаёт кечиришлари учун яна бир амалий тадбирлардандир.

Халқимизнинг дастурхони йил бўйи мўл-кўл мева, сабзавот, узум ва улардан тайёрланган турли-туман консервалар, шарбатлар билан тўкин бўлишида хўжалик меҳнаткашларининг ўзига хос хизматлари бор, албатта. Қолаверса, бундай хўжаликнинг талаб ва эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда, боғ-роғлар учун замонавий кичик тракторлар, прицеплар ишлаб чиқарилса, ҳар томонлама қулай шароит яратилган бўлур эди. Олимлар томонидан данакли меваларнинг янада яхши, харидоргир, сифатли навлари яратилса, нур устига аъло нур бўларди.

Яқинда аҳил жамоа юқори идораларга мурожаат этиб, хўжаликка кўп йиллар раҳбарлик қилган, уни оёққа турғизган марҳум Муҳаммаджон Отажонов номини абадийлаштириш таклифи билан чиқди. Бу фикр қўллаб-қувватланишига шак-шубҳа йўқ.

Бу машъал хўжалик жамоасининг халқимиз фаровонлиги йўлида олиб бораётган ишларига янгидан-янги муваффақиятлар тилаб, «қўлингиз асло дард кўрмасин, азиз боғбонлар», — деймиз. Уларнинг эзгу ниятлари рўёбга ошишига тилакдошмиз.

Р. ОРИ[illegible]ОВ.
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Яхшилар доим бор бўлсин

РУҲИЙ ҚУВВАТ

Шундай кишилар борки, улар сал муваффақиятга эриша бошласалар, ёки мансаб курсиси бўйлаб юқори кўтарила борсалар, ёхуд давлатлари кўпайган сари димоғлари шишади, бо-сар-тусарларини билмай қоладилар. Бундайларда манманлик, қўполлик, фақат ўз айтганларини тўғри дейиш каби қусурлар бор бўйи билан юз кўрсатади. Аммо шундай инсонлар ҳам борки, бағри кенглиқда улар қалбини денгиз дейсиз. Бундайларни шон-шуҳрат ҳам, бойлигу мансаб ҳам гангита олмайди. Улар юзидан нур ёғилиб туради, каттаю кичикка, ёшу қарига бирдек самимий муомала қиладилар, камтарлик, одамохунлик фазилатларини сақлаб қолаверадилар.

Биринчи гуруҳга мансублар аста-секинлик билан кишилар назар-эътиборидан тушиб қолсалар, иккинчи гуруҳдагилар ҳурматига ҳурмат, давлатига давлат, бахтига бахт қўшилаверади. Мухтасар қилиб айтганда, бундайларни худо ярлақайди. Қорачадан келган, сочлари кумушдек оқ, очиқ чеҳрали, камтар ва самимий киши бўлган Қодир Бердиқулов ана шундайлардан бири. У ҳамма билан бирдек, оддий муомала қилади. Кишиларни мансаби ёки бошқа мавқеига қараб ажратмайди. Бирор одамнинг иши тушгудай бўлса, «Ўтган кунлар» романидаги Юсуфбек ҳожи каби бу даргоҳдан ҳеч бир киши ноумид қайтмаслиги керак, деган ақидасига амал қилиб, қўлидан келган ёрдамини, маслаҳатини дариғ тутмайди. Шунинг учун ҳам уни қадрлашади, ҳурмат қилишади.

Қодир Бердиқулов асли Шеробод районидаги Қамчибулоқ қишлоғидан. Отаси уста Бердиқул моҳир ҳунарманд эди. Эгар ясар, маҳсидўзлик, этикдўзлик қиларди. Оиладаги 8 фарзанднинг бешинчиси Қодир отасидан эчки теридан уч хил тасмали қамчи тайёрлашни ўрганди. Унча-мунча дурадгорлик, косиблик ҳам қўлидан келадиган бўлди. Аммо ака-опаларидан фарқли ўлароқ шифокорлик касбини танлади.

Бердиқуловлар оиласи 1949 йили Таллимаржон чўлида ташкил этилган янги жамоа хўжалигига кўчиб келди. Қодир шу ердаги етти йиллик мактабни фахрий ёрлиқ билан битирди. Ўша пайтларда аълочи ўқувчиларгина ўқишни изчил давом эттиришлари мумкин эди.

Ўрта мактабни битиргач, Тошкент Тиббиёт институтига кириш учун дастлабки уриниш муваффақиятсиз тугади. Қайтиб келиб, Менделеев номли мактабда ҳарбий ўқитувчи бўлиб ишлади. Ўқишга кириш учун пухта тайёргарлик кўрди. Сўнг эса тайёрлов курсига кетди. Бу гал учта имтиҳондан «5», биттасидан «4» баҳо олди. Ўқишни битириб келган йигитни қўриқ Гагарин районига ёки Узунга юбормоқчи бўлишди. Қодир қари онаси борлигини, уни ташлаб кета олмаслигини айтди. Ишга жойлаша олмай юрган кунларининг бирида Қодирни вилоят суд-тиббиёт экспертизаси бошлиғи Андрей Алексеевич Шевердин ишга таклиф қилиб қолди. Сўнг бир неча ой шу мутахассислик бўйича Ереванда малака ошириш курсида таҳсил олди.

Суд-тиббиёт эксперти жуда нозик, мураккаб касб. Ўрни келганда эксперт хулосаси билан гуноҳсиз одам жиноятчига айланиб қолиши ёки ноҳақ айбдор қилинаётган одам оқланиши мумкин. Эксперт-врач оқни оққа, қорани қорага ажратадиган одам. Шу боис, унинг виждони тоза бўлиши керак. Сир эмас, вақти-вақти билан ёш Қодирга нотўғри хулосалар беришга кўндириш, дўқ, тазйиқ, таниш-билишлар орқали илтимослар кўп бўлган. Аммо Қодир Бердиқулов ҳамиша виждон амрига қулоқ тутди.

1987 йилда «пахта иши» масаласида Сариосиё районидаги «Коммунизм» хўжалиги бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Бобомурод Омонов соғлиғи бўйича икки марта суд-тиббиёт экспертизаси хулосаси сўралди. Икки марта ҳам комиссия раиси Қодир Бердиқулов Улуғ Ватан уруши ногирони, кўп қийинчиликларни бошидан кечирган бу одамнинг соғлиғи тергов бериш, қамоқда сақлашга имкон бермаслигини ёзди. Ёнига кузатувчи қўйиб, уни алоҳида хонага ётқизиб, даволаш мумкинлигини таъкидлади. Унинг гаплари инобатга олинмади. Асосли хулосаларига эътибор беришмади. Қонунбузарлар билганларини қилишди. Натижада, Бобомурод Омонов қамоқда вафот этди. Қодир Бердиқулов эса мана шундай ҳаққонийлиги, одиллиги туфайли кўпларга ёқмади. Унинг асосли, тўғри хулосалари туфайли бегуноҳлар оқланиб кетган ҳоллар кўп бўлган.

Булар ҳақиқат, адолатни юзага чиқариш бўйича Қодир ака қилган ишлардан бир шингил, холос. Тўғриликка амал қилиш, ҳаммани бирдек тенг кўрган ҳолда иш тутиш айримларга ёқмади. Ғанимлар туҳмат уюштириб, 1982 йилда уни партия сафидан ўчиртиришга муваффақ бўлишди. Аммо партия сафига қайта тикланди. Бироқ ғанимлари тинчишмади. 1985 йилда узоқ йиллик самарали меҳнати, билим ва тажрибаси, малакаси орқасида олган олий тоифали суд-тиббиёт эксперт-врачи даражасидан маҳрум қилдиришга эришишди. Лекин метин иродали курашчи бу билан букилиб қолмади. У курашни давом эттирди ва 1990 йилда олий аттестация комиссиясидан қайта ўтиб, биринчи тоифали суд-тиббий эксперт-врачи даражасини қайтариб олди.

Қодир ака табиат шайдоси, бўш вақт бўлди— боғбонлик-деҳқончилик билан шуғулланади. Ҳовлисида хилма-хил ноёб дарахтлар ва гуллар бор.

Ҳозир Сурхондарё вилоят суд-тиббиёт ишини қайд қилиш бюросида бўлим бошлиғи бўлиб ишлаётган Қодир Бердиқулов меҳнат фахрийси, Афғонистондаги жангу жадаллар қатнашчиси.

Яхши ният, эзгу умид кишига руҳий қувват, ғайрат-ирода, яхши кайфият бахш этади. Бунга Қодир ака Бердиқулов фаолияти ёрқин мисолдир.

Муҳаммад АЗИМОВ.

• ФУТБОЛ • ФУТБОЛ

«АТЛАСЧИ»—КАРВОНБОШИ

Ўзбекистон чемпионати биринчи табақасида тўп сураётган жамоалар биринчи давра учрашувларини якунлаб, ёзги таътилга чиқишганига бирмунча вақт ўтди. Олий табақага бериладиган икки йўлланмани қўлга киритиш учун кураш қизғин давом этмоқда. Аслида, «иккинчи йўлланма учун» дейиш жоиз эди. Чунки Марғилоннинг «Атласчи» жамоаси футболчилари мусобақада якка пешқадам бўлиб, кичик олтин медалларга асосий даъвогар эканликларини амалда исботламоқдалар.

Марғилон шарафини ҳимоя қилаётган клубга мавсум арафасида Фарғона водийси футболида камол топган бир қатор тажрибали ўйинчилар келиб қўшилишди. Шаҳрихондан Олег ва Игорь Буров, Қўқондан Мурод Қамчиев шулар жумласидандир. Шуҳрат Назиров, Салим Зокиров билан бирга санаб ўтилган йигитлар «Атласчи»нинг муваффақиятларига муносиб ҳисса қўшиб келишмоқда. Бир вақтлар собиқ Иттифоқнинг олий табақасида тўп сурган Олег Буров ҳимоя чизиғининг мустаҳкамлигини таъминласа, ярим ҳимоячилар етакчиси Мурод Қамчиевга тенг келадиганлар ҳозирги олий табақамизда ҳам унча кўп эмас. Игорь Буров эса мавсум арафасида жамоани тарк этиб Термизга қайтган иқтидорли ҳужумчи Равшан Дўрмоновнинг ўрнини боса олди ва бир қатор чиройли ҳамда муҳим тўпларни рақиблар дарвозаларига йўллаб, жамоасига ҳал қилувчи очколарни келтирди.

Биринчи давранинг сўнгги турларида пешқадам ўзининг асосий рақиблари билан куч синашди ва устунлигини яшил майдонда намойиш қила олди. 13-турда «Сурхон» марғилонликлар меҳмони бўлишига қарамай аввалига ҳисобда олдинга чиқиб олишга эришди. Аммо 2:0 ҳисобини ушлаб қолишга интилган термизликларнинг барча умидлари пучга чиқди. Учрашув тугашига саноқли сониялар қолганда мезбонлар ҳал қилувчи тўпни дарвозага йўллаб ғалабани таъминладилар. 15-турда Марғилонга Фарғона вилоятининг яна бир жамоаси «Боғдод» футболчилари ташриф буюришди. Узоқ вақтгача кураш қандай натижа билан якунланиши ноаниқ бўлиб турди. 88-дақиқада Игорь Буров меҳмонлар дарвозасига учинчи тўпни йўллаб, ҳисобни 3:1 га етказгандагина «Атласчи» биринчи даврадаги 13-ғалабани қўлга киритгани ва бирор марта ҳам мағлубиятга учрамай, 28 очко билан асосий рақибларидан 8—9 очко илгарилаб кетганликлари аниқ бўлди.

Марғилонликлар олий табақада тўп суриш ҳуқуқини амалда қўлга киритишлари учун иккинчи даврани ҳам ҳужумкор руҳда ўтказишлари зарур. Чунки ўтган йили ҳам биринчи даврадан сўнг пешқадам бўлиб турган «Атласчи» футболчилари мусобақа якунида бу йил кучлилар сафида тўп сураётган «Политотдел» ва «Шифокор» жамоаларинигина эмас, балки Тўрақўрғоннинг «Бахт» жамоасини ҳам олдинга ўтказиб юбориб, чемпионатда тўртинчи ўрин билан кифояланган эдилар.

Кучлилар сафида бўлишни орзу қилиб тўп сураётганлар «Боғдод» (20 очко), «Сурхон», «Бахт» ҳамда Коғоннинг «Локомотив» (барча жамоалар 19 тадан очко тўплашган) футболчиларини таъкидлаб ўтишимиз жоиз. Уларнинг қай бирига бахт кулиб боқишини иккинчи давра учрашувлари ҳал қилади.

1992 йилги мавсумда олий табақада қатнашган жамоалар тақдири турлича бўлмоқда. Термизликлар кучлилар сафига қайтиш иштиёқида ёниб ўйнашаётган, қатор учрашувларда ҳужумкор ўйин намойиш этиб зафар қучаётган бўлсалар, Олмалиқ шаҳри шарафини ҳимоя қилаётган жамоа биринчи даврадан сўнг мусобақада ўртамиёна қатнашаётганлар орасидан жой олди. Шаҳрихонлик футболчилар эса пастга тушишда давом этиб, биринчи табақа жамоалари орасида сўнгги ўринни «ўзлариники» қилиб олишди.

Биринчи табақа жамоаларининг маҳорати ўсиб бормоқда. Зеро, Ўзбекистон Кубоги мусобақаларининг ним чорак босқичига биринчи табақадан тўрт жамоа чиқа олганини, «Атласчи» эса ҳатто чорак финалда ҳам иштирок этиш учун ҳозирлик кўраётганини унутмаслик зарур. Биринчи табақада иқтидорли футболчилар талайгина эканини олимпия ва ёшлар терма жамоаларимиз сафларида шу табақа вакиллари кўпайиб бораётгани ҳам кўрсатиб турибди.

Танаффус пайтида барча жамоалар тегишли хулосалар чиқариб, иккинчи давра учрашувлари янада кескин ва муросасиз курашларга, мухлислар қалбини ларзага соладиган ҳужумкор ўйинларга, ёдда муҳрланиб қоладиган голларга бой бўлади, деб умид қиламиз.

М. ТУХТАМИРЗАЕВ.

ЧЎЛҚУВАР ХОТИРАСИГА

Меҳнатобод районида республикада хизмат кўрсатган пахтакор Аҳмад Хўжаев хотирасига бағишлаб футбол бўйича мусобақа ташкил қилинди. Аҳмад ака Хўжаев Меҳнатобод райони худудидаги чўлларни ўзлаштиришда фидойилик кўрсатган заҳматкаш инсонлардан эди. Олдинига оддий пахтакор бўлиб, сўнгра бригадага етакчилик қилиб, кўп йиллар шўрлаб ётган ерларни яшнатишда самарали тер тўканди. Шу эзгу ишлари ҳисобга олиниб, район ҳокими Синдор Норчаев ташаббуси билан Аҳмад ака руҳини шод этиш мақсадида район миқёсида мусобақа уюштирилди.

Баҳсларда саккизта давлат хўжалигидан, шунингдек, Меҳнатобод район ҳокимлигининг футбол жамоаси иштирок қилди. Қизиқарли беллашувлар 20 кун давом этиб, саралаш учрашувларини муваффақиятли якунлаган «Меҳнатобод» ва Эргаш Қаҳҳоров номли давлат хўжаликлари футболчилари ҳал қилувчи ўйинда тўп суришди. Омад Эргаш Қаҳҳоров номли хўжалик футболчиларига кулиб боқди. Улар 1:0 ҳисобида ғалабага эришиб, биринчи ўрин учун мукофотга қўйилган 30 минг сўм, шунингдек Аҳмад аканинг ўғиллари таъсис қилган 50 минг сўм мукофотни қўлга киритишди.

Учинчи ўринни эгаллаган, шунингдек мусобақаларда маҳорат кўрсатган тўпурарлар, ҳимоячилар, дарвозабонлар ҳам рағбатлантирилди. Шуни айтиш керакки, республика раҳбариятининг ўлкамизда футболни ривожлантиршга эътибори жойларда акс-садо бермоқда. Айниқса Вазирлар Маҳкамасининг шу хусусдаги қарорига ижодий ёндашилаётган бизнинг районимизда футболни ривожлантирш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Чунончи, район марказида 8 минг томошабин сиғадиган ўйингоҳ жадал бунёд этилмоқда. У мамлакатимиз мустақиллика эришган куннинг икки йиллиги байрами арафасида ишга тушади. Райондаги аксарият хўжаликларда футбол жамоалари тузилиб, ҳар хил мусобақалар ўтказилмоқда. Спортнинг бошқа турларини ривожлантириш борасида ҳам тадбирлар кўрилмоқда. Синдор Норчаев бошчилигидаги район ҳокимлиги жисмоний тарбия ва спорт ишларининг йўлга қўйилишини назорат остига олганлиги ўз самарасини бермоқда.

Шерали полвон БЎРОНОВ,
Меҳнатобод районидаги Охунбобоев номли ширкат хўжалиги спорт ишлари ташкилотчиси.

• ФУТБОЛ • ФУТБОЛ

Ҳар фаслнинг ўз хислати бор. Аммо ёзги тўкинчиликка нима етсин. Ҳатто унинг жазирама офтоби ҳам инсонга шифо бағишлайди.

Пойтахтнинг миллий боғи ҳам бугун одамлар билан гавжум. Бу сўлим масканда дам олиш учун барча шарт-шароит яратилган.

СУРАТДА: қайиқчилар сайри.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Биласизми?

47 ДАРДГА ДАВО

Ацетилсалицил кислота— аспириннинг саноат асосида ишлаб чиқарилганига ўтган йили 100 йил бўлди. Уни дастлаб немис доришунос корхонаси «Байер» суюқ ҳолда флаконларда, 1902 йилдан бошлаб дори сифатида чиқарди.

Бу дори соф ҳолда немис кимёгари Ф. Гофманн томонидан 1877 йилда олинган. Салкам бир йилдан сўнг патентланган дори тиббиёт амалиётида кенг қўллана бошлади. Россияда аспиринни кенг тарғиб қилганлардан бири улуғ рус адиби, ҳаким А. П. Чехов бўлиб, у мазкур дори воситасида шамоллаш, бод касалликлар, бўғимлар яллиғланишини даволаган. Европада аспириндан мия оғриғи — мигренни даволашда фойдаланишган.

Бундан 25 йил муқаддам фармацевтлар дорининг киши соғлигига салбий таъсир этувчи омилларини атрофлича ўрганиб, ҳозирги безарар аспиринни ишлаб чиқишга киришишди. Улар, шунингдек, дорининг янги сифатларини ҳам аниқлашди. Масалан, дорининг қатъий белгиланган маълум миқдори қабул қилинганда киши танасида фойдали ферментлар фаоллиги ошади, у карияларда учровчи кўз гавҳарининг хиралашишида, тромб — майда қон томирчаларига тиқин ҳосил бўлганда, инфарктнинг олдини олишда энг янги препаратлар билан рақобатлаша олади.

Шу нарса аён бўлдики аспирин киши ҳаётидаги 100 хавфли ҳолатдан 47 тасида асқотаркан.

А. АЛИЕВ,
тайёрлаган.

Бирлашма саховати

«Ўртаосиёэлектраппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасидагилар театрни яхши кўришади. Бирлашма ходимлари буни амалда исботладилар. Дастлаб, улар Ростаннинг «Сирано де бержерак» пьесасини саҳналаштирдилар. Бош ролни бирлашма бош директори Абдуманнон Алимбоевнинг ўзи ижро этди. Энди эса республика театр арбоблари уюшмаси билан шартнома тузилди ҳамда «Театр: Шарқ-Ғарб» халқаро Тошкент фестивалини ўтказиш учун фойда ҳисобидан беш миллион сўм пул ажратилди.

Бу ердагилар яқин-яқинларгача театр санъатнга мавҳум бир нарса сифатида қарар эдилар. Ўзлари спектакль қўйишга қарор қилганларидан сўнг завод ходимлари ҳаётида кўп нарса ўзгарди. Спектаклда юзга яқин одам артист сифатида иштирок этди. Вокал-чолғу дастаси спектаклга куй басталади, кўпчилик спектакль қаҳрамонлари учун кийимлар тикишда, реквизит ва декорация тайёрлашда ёрдам берди. Май ойида спектакль Алишер Навоий номидаги Давлат Академик катта театрида биринчи марта намойиш этилди. Сўнгра шу ерда яна уч марта кўрсатилди

Энди эса «Ўртаосиёэлектраппарат» халқаро фестивалга ҳомийлик қилмоқда. Бирлашма пул билан ёрдам беради, ишчилар театри эса фестивалда танловдан ташқари иштирок этади. Унда балки ўша «Сирано де Бержерак» спектакли кўрсатилар, эҳтимол, бирлашма ҳаваскорлари ҳозир тайёрлаётган янги спектакль — Шекспирнинг «Ричард III» асари намойиш қилинар.

— Биз ҳомийларимизнинг халқаро театр фестивалида иштирок этишига умид қиламиз, — дейди Ўзбекистон театр арбоблари уюшмасининг президенти Бернора Қориева. — Уларга энг яхши саҳнани ажратиб берамиз. Бирлашманинг ҳаваскор артистлари тайёрлаган спектакль фақат бизнинг республикамизда эмас, умуман театр ҳаётидаги катта воқеадир. Бу — фестивалда қатнашадиган хорижий санъаткорлар учун ҳам қизиқарли бўлиши шубҳасиз. Дарвоқе, фестивалда иштирок этишга Осиё, Европа ва Америкадаги 20 дан ортиқ мамлакат вакиллари розилик берди. Октябрь ойининг сўнгги кунларида ўтадиган театр байрами Ўзбекистон мустақиллиги икки йиллиги байрамининг муносиб давоми бўлади.

ЎзА мухбири.

ОДАМЛАР, ОДАТЛАР

Кўпчилик миллатларда бошни тик тебратиш у ёки бу фикрни маъқуллашни, тасдиқлашни билдиради. Бошни сарак-сарак қилиш эса инкорни, тан олмаслик белгисидир. Мана шу кейинги ҳолат болғар халқида аксинча, тасдиқлашни, маъқуллашни, розиликни билдиради.

* * *

Квакухи қабиласидан бўлган ҳиндуларда бирор кишидан пул ёки бирор нарса қарз олиш оғир шармандалик ҳисобланади. Қарз олган шахс гаровга ўз исмини қолдириб кетади ва қарзини тўламагунча исмсиз юради. Қабиладошлари қарздорни учратганларида қўл силтаб бепарвогина кўришадилар.

* * *

Африканинг Саҳрои Кабирида яшовчи туарегларда ажойиб бир одат бор. Уларда аёллар эмас, балки эркаклар юзларини бекитиб юрадилар, кўз билан бурунгина очиқ қолади. Ҳатто овқатланиш вақтида ҳам эркакларнинг оғзини ўзгалар кўролмайди.

* * *

Сингапурдаги катта меҳмонхонанинг ҳар бир хонасида эълон бор: «Агарда, сиз кечаси хонангизда катта каламуш юрганлигидан уйғониб кетсангиз, қўрқманг. У фақат заҳарли ўргимчакларни овлайди, холос!».

Тўпловчи: Шоилёс ШОҲАЙДАР ўғли.

БАҲС

Ҳикоя

Замона зайли билан Ўрик ва Терак ёнма-ён ўсди. Кунлар ўтиб, Терак осмонга бўй чўзди. Ўрик эса томир отиб, барг ёзди. Қийғос гуллаб, мева тугди. Довуччалари маржондек новдаларга тизилганда болалар шўх қийқириб, уларни ея бошлашди.

Мағрур Терак буни кўриб, бир чайқалди. Барглари эса аста шивирлаб, болаларни чорлади, ҳеч ким келмади. Теракнинг ҳасаддан вужуди қақшаб, қаттиқ хўрсинди...

Орадан кунлар ўтиб, Ўрик пишиб етилди. Меваси мўл бўлди. Ўтган-кетган йўловчилар баҳраманд бўлиб раҳматлар айтишди.

Уни кузатаётган Терак эса:

— Шу ҳам ҳаёт бўлди-ю, қачон қараса калтак ейсан-у, шунда ҳам сир бой бермай «бахтлиман» дейсан-а? Бахтли деб мени айтса бўлади. Чунки менга тенг келадиган бирорта дарахт йўқ, — дея мақтанди.

— Тўғри, — деди Ўрик, — бўйи-бастинг келишган, лекин фарзанд бахти нималигини билмайсан-да. Оналик ҳиссини сенга қандай тушунтирсам экан-а... Биласанми, мевам—фарзандим туфайли чекаётган азобим ҳам, роҳатим ҳам жуда гаштли. Қани энди буни тушунсанг. Бахт шу-да...

Ўрик билан Терак бахт ҳақида анча баҳслашишди. Аммо иккаласи ҳам ўзини бахтли деб ҳисоблайверишди.

Орадан йиллар ўтди. Ширин-шакар Ўрикнинг данакларидан гоҳ аччиқ, гоҳ чучук қўчатлар — фарзандлар ўсди. Ширинлари орқасидан раҳмат эшитиб, кўнгли ўсди. Аччиқлари туфайли эшитган маломатлари она Ўрикнинг қаддини букди. У секин-аста мўртлашиб, емирила бошлади. Лекин барибир одамлар уни тарк этишмади.

Буни кузатаётган терак:

— Ҳа, бахтинг бошингга етди-ку. Қалайсан энди? — деди.

Қадди букилган она Ўрик эса фахрланиб:

— Бахтлиман, чунки мевали дарахтга калтак тегади, — жавоб қилди.

Гулноз АҲМАДЖОНОВА.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ДАНҒАРА туманида фаолият кўрсатаётган «Шоҳжаҳон» фирмасида аёллар ва болалар колготкалари ишлаб чиқарилмоқда. Бу ерда Япониядан келтирилган 20 та дастгоҳдан унумли фойдаланиляпти. Фирма тадбиркорлари аҳоли талаб ва эҳтиёжини ҳисобга олиб, консерва маҳсулотлари учун зарур бўлган қопқоқ тайёрлашни ҳам йўлга қўйди. Ҳар куни 10 минг донадан ортиқ маҳсулот савдога чиқарилмоқда.

ПАКАНА-ЛОҒОН сув омборининг биринчи навбати ишга тушди. Энди Фарғона, Марғилон шаҳарлари ва Тошлоқ тумани аҳолиси бир кеча-кундузда қўшимча 40 минг кубометр чучук сув олади.

Иншоотни қисқа муддатда тўла қуриб битказиш тадбирлари кўрилмоқда.

АНДИЖОН гидромелиорация техникуми негизида янги ўқув йилидан бошлаб мелиорация ва сув хўжалиги коллежи ташкил қилинди. Унда асосан автоматик қурилмалардан фойдаланиш ихтисосига эга бўлган кичик муҳандислар тайёрланади. Шунингдек, талабаларга автомобиль ва двигателларни таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатиш ҳамда гидротехника иншоотлари қурилиши мутахассислиги ҳам ўргатилади. Коллежнинг кундузги ва кечки бўлимларида 376 нафар ўқувчи таҳсил олади. Марҳамат шаҳридаги бу ўқув юртини аъло баҳолар билан битирганлар Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтининг 3-курсига имтиёзли равишда қабул қилинади.

(ЎзА).

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодоовошчвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма П—327. 30910 нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди — 21.00.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.